

'TÜRKİYE'NİN YÜKSELEN YILDIZI SAVUNMA'

Beşinci
Savunma
Sanayi
Buluşmaları
etkinliğinde
konuşan
SAHA
İstanbul
Yönetim
Kurulu
Başkanı
Haluk
Bayraktar,
"Sektörü-
müzde
istihdam
sayısı 20
yıldan 9
binden 81
bine çıktı. 20
yıl önce proje
sayısı sadece
62 iken
bugün 850'ye
yükseldi.
Savunma
sanayimiz
"Türkiye
Yüzyılının
Yükselen
Yıldızı' haline
geldi. Artık
savunmada
kendimize
yetiyoruz"
dedi.

EKONOMİ SERVİSİ

İSTANBUL Sanayi Odası (ISO) ve Türkiye'nin en büyük sanayi kümelenmesi SAHA İstanbul işbirliğinde gerçekleştirilen 'Savunma Sanayi' Buluşmaları'nın 5'incisi dün gerçekleştirildi. ISO Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan** ve SAHA İstanbul Yönetim Kurulu Başkanı Haluk Bayraktar'ın ev sahipliğinde düzenlenen organizasyona T.C. İstanbul Valisi Davut Gül ve T.C. Cumhurbaşkanlığı Savunma Sanayi Başkanı Prof. Dr. Haluk Görün katıldı.

GÜÇLÜ YAPIDAN BAHSEDEMEYİZ

Etkinlikte konuşan Prof. Dr. Haluk Görün, "Sanayi olmadan ekonomik güçten bahsetmemizin mümkün olmadığı gibi, savunma sanayi olmadan da ekonomik ve siyasi bağımsızlıktan bahsetmek mümkün değil. Savunma sanayi, bütünsel olarak sanayileşmenin ve kalkınmanın önemli

bir parçasıdır. Bizim en büyük hedefimiz, savunma sanayinde tam bağımsız Türkiye olabilmektir. Geniş ekosistemimiz ile birlikte bu hedefe ulaşmak için çalışmalarımızı durmaksızın sürdürüyoruz" dedi.

850'YE ULAŞTI

"Son 20 yılda Türk savunma sanayinde üretim hacmi 1 milyar dolardan 12 milyar dolara çıktı" diyen Saha İstanbul Başkanı Haluk Bayraktar, sözlerini şöyle sürdürdü: "Aynı süreçte

savunma sanayi bütçesi 5.5 milyar dolardan 90 milyar dolara ulaştı. Savunma sanayii ihracatı 248 milyon dolardan 4.4 milyar dolara yükseldi. İhracatımızın 2023'te 6 milyar doları geçmesini bekliyoruz. Sektörümüzde istihdam sayısı 9 binden 81 bine çıktı. 20 yıl önce proje sayısı sadece 62 iken bugün 850'ye yükseldi. Savunma sanayimiz 'Türkiye Yüzyılının Yükselen Yıldızı' haline geldi. Kurulduğumuz günden bu yana 'Artık Hikâyeler Yanmı Kalmasın' diyerek çalışıyoruz."

'KENDİ İHTİYACIMIZI KARŞILAYABİLİYORUZ'

5. 'Savunma Sanayi Buluşmaları'nın ardından ISO Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan ve SAHA İstanbul Yönetim Kurulu Başkanı Haluk Bayraktar basın toplantısı düzenledi. Haluk Bayraktar, "Türkiye son 20 yılda bu sektörde attığı adımlarla hem bölgesel anlamda bir güç olan hem de bu gücü küresel anlamda projekte eden bir ülke haline geldi. Dünya barışına katkı sunma adına. Sektörde baktığınız zaman yükselen yerlilik oranıyla kendi ihtiyaçlarını karşılayan hem de aynı zamanda güçlü bir şekilde ihracatta büyüyen bir ülke haline geldi" ifadelerini kullandı. Erdal Bahçivan, "Tabi ki İstanbul

sanayisi kabul etmemiz gerekir ki savunma sektörüyle biraz daha geç tanıştı. Savunma sanayi Ankara özelinde bir yapıydı. Ama son yıllarda SAHA'nın da bu konuda ki üstün ve başarılı çalışmalarıyla artık İstanbul etrafındaki sanayi kümelenmesi, savunmada, havacılıkta bir öncü bölge olma ve bu konuda Türkiye'nin girişimine katkı sunma noktasında önemli adımlar yapıyor. İstanbullu sanayiciler olarak, savunma sanayimizin millileştirilmesine yönelik üzerimize düşen görevi yerine getirmeye, bunun için gerekli işbirliklerini geliştirmeye, daha etkin ve sonuç odaklı hale getirmeye hazırız" diye konuştu.

Hedef savunma sanayiinde tam bağımsızlık

İstanbul Sanayi Odası (İSO) ve Türkiye'nin en büyük sanayi kümelmesi SAHA İstanbul iş birliğinde gerçekleştirilen 'Savunma Sanayi Buluşmaları'nın 5'incisi gerçekleştirildi. İSO Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçıvan ve SAHA İstanbul Yönetim Kurulu Başkanı Haluk Bayraktar'ın ev sahipliğinde düzenlenen organizasyona T.C. İstanbul Valisi Davut Gül ve T.C. Cumhurbaşkanlığı Savunma Sanayi Başkanı Prof. Dr. Haluk Görgün katıldı. Türkiye ekonomisine katkı sunan en önemli sektörlerden biri haline gelen savunma sanayinin önde gelen temsilcilerinin yer aldığı etkinlikte, 'Cumhuriyetimizin 100. Yılında Savunma Sanayimizin Dünyadaki Yeri' başlıklı bir de panel düzenlendi.

HEDEF SAVUNMA SANAYİİNDE TAM BAĞIMSIZLIK

Cumhurbaşkanlığı Savunma Sanayi Başkanı Prof. Dr. Haluk Görgün, "Sanayi olmadan ekonomik güçten bahsetmemizin mümkün olmadığı gibi, savunma sanayi olmadan da ekonomik ve siyasi bağımsızlıktan bahsetmek mümkün değil. Savunma sanayi, bü-

Çağlar
ÇAĞATAY

tünsel olarak sanayileşmenin ve kalkınmanın önemli bir parçasıdır." dedi. Görgün şöyle devam etti: "Bugün hamdolsun savunma ürün ve hizmetlerimiz, hem güvenlik güçlerimize hem de farklı coğrafyalardaki dost ve müttefik ülkelerin silahlı kuvvetlerine başarıyla teslim edilmektedir. Her platformda ifade ettiğimiz gibi bizim en büyük he-

defimiz, savunma sanayiinde tam bağımsız Türkiye olabilmektir. Geniş ekosistemimiz ile birlikte bu hedefe ulaşmak için çalışmalarımızı durmaksızın sürdürüyoruz."

Savunma Sanayi Buluşmaları'nın açılışında konuşan İSO Başkanı Erdal Bahçıvan, bu yıl beşincisi düzenlenen Savunma Sanayi Buluşmaları ile Silahlı Kuvvetlerimiz ve ülkemizin güvenli yarınları için çok kıymetli sonuçlar elde edildiğini söyleyerek "Biliyoruz ki savunma sanayimiz geliştikçe yarınlarımıza güvenle bakacağız. Kendi motorunu, milli tankını, savaş gemisini, taarruz helikopterini, insansız hava araçlarını, füzesini ve piyade tüfegini üretmeyi başaran Türkiye hepimizin gururudur" dedi.

5. Savunma Sanayi buluşmaları gerçekleşti

İSTANBUL Sanayi Odası (İSO) ve SAHA İstanbul işbirliğinde gerçekleştirilen 'Savunma Sanayi Buluşmaları'nın 5'incisi dün gerçekleştirildi. Toplantının açılışını yapan **İSO** Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, 2022 yılı **İSO 500** listesinde 19 savunma sanayi şirketinin bulunduğunu, sektörde toplam 81 bin kişinin istihdam edildiğini belirtti. SAHA İstanbul Yönetim Kurulu Başkanı Haluk Bayraktar ise sektörün ihracatının bu yıl 6 milyar doları aşmasının beklendiğini söyleyerek "Savunma sanayimiz 'Türkiye Yüzyılı'nın Yükselen Yıldızı' haline geldi" ifadelerini kullandı. **Tolga UĞUR**

'Savunmada pazar değil aktör olduk'

Istanbul Sanayi Odası (ISO) ve Türkiye'nin en büyük **sanayi** kümelenmesi SAHA İstanbul iş birliğinde gerçekleştirilen 'Savunma **Sanayii** Buluşmaları'nın 5'incisi dün gerçekleştirildi.

İsmail Şahin

ISO Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan** ve SAHA İstanbul Yönetim Kurulu Başkanı Haluk Bayraktar'ın ev sahipliğinde düzenlenen organizasyona İstanbul Valisi Davut Gül ve Cumhurbaşkanlığı Savunma **Sanayi** Başkanı Prof. Dr. Haluk Görgün sektörde faaliyet gösteren 600 firmadan 1100 kişi katıldı. Savunma **Sanayinin** en önemli 17 Ana yüklenicisi ile planlanmış 1260 bire bir görüşme (B2B) yapıldı. Savunma **Sanayi** Buluşmaları Türkiye'de yapılan en büyük etkinlik oldu.

Savunma **Sanayi** Başkanı Prof. Dr. Görgün açılış konuşmasında, "Türkiye Yüzyılı vizyonu çerçevesinde, ülkemizin dünyada savunma **sanayii** alanında en gelişmiş 10 ülke arasına girme hedefine her geçen gün yaklaşıyoruz. Ülkemiz savunma **sanayinde** artık bir pazar değil aktör konumuna gelmiştir" dedi.

ISO Başkanı Bahçivan açılış konuşmasında, "Biliyoruz ki savunma **sanayimiz** geliştikçe yarınlarımıza güvenle bakacağız. Kendi motorunu, milli tankını, savaş gemisini, taarruz helikopterini, insansız hava araçlarını, füzelerini ve piyade tüfeğini üretmeyi başaran Türkiye hepimizin gururudur. **ISO** 500 listemizde, 2000 yılında savunma **sanayi** sektöründen 6 firma yer alırken 2022 yılı çalışmamızda savunma **sanayi** ekosisteminde faaliyet gösteren 19 firmamızın yer alması da sektörün başarılı gelişimini ortaya koymaktadır. İstanbullu **sanayiciler** olarak, savunma **sanayimizin** millileştirilmesine yönelik üzerimize düşen görevi yerine getirmeye, bunun için gerekli iş birliklerini geliştirmeye, daha etkin ve sonuç odaklı hale getirmeye

ISO ve SAHA İstanbul işbirliğiyle gerçekleştirilen 5. Savunma **Sanayi** Buluşmaları sektörteki 600 firmadan 1,100 kişiyi bir araya getirdi. Türkiye'nin artık savunma **sanayinde** artık bir pazar değil aktör konumuna geldiğine vurgu yapıldı

RAKAMLARLA SON 20 YILDA TÜRK SAVUNMA SANAYİİ

	2002	2022
Yerlilik oranı	%20	%73.40
Firma sayısı	49	2,061
Savunma üretim hacmi	1 milyar \$	12 milyar \$
Savunma bütçeleri	5,5 milyar \$	90 milyar \$
Savunma ihracatı	248 milyon \$	4.395 milyar \$
Savunma istihdam	9,000	81,132
Savunma proje sayısı	62	850
Dünya ihracat sıralaması	31'inci	10'uncu
Dünya ithalat sıralaması	5'inci	27'inci
ISO 500'deki firma sayısı	6	19

ÜKELERİN 2022 YILI SAVUNMA HARCAMALARI

ABD	900 milyar \$
Avrupa	350 milyar \$
Çin	300 milyar \$
Rusya	86 milyar \$
Hindistan	80 milyar \$
Suudi Arabistan	75 milyar \$
BAE	70 milyar \$
Türkiye	10.6 milyar \$

hazırız" ifadelerini kullandı.

'Yükselen yıldız'

Saha İstanbul Başkanı Bayraktar ise, "Son 20 yılda Türk savunma **sanayinde** üretim hacmi 1 milyar dolardan 12 milyar dolara çıktı. Aynı süreçte savunma **sanayii** bütçesi 5.5 milyar dolardan 90 milyar dolara ulaştı. Savunma **sanayii** ihracatı 248 milyon dolardan 4.4 milyar dolara yükseldi. İhracatımızın 2023'te 6 milyar doları geçmesini bekliyoruz. Sektörümüzde istihdam

sayısı 9.000'den 81.000'e çıktı. 20 yıl önce proje sayısı sadece 62 iken bugün 850'ye yükseldi. Savunma **sanayimiz** 'Türkiye Yüzyılımın Yükselen Yıldızı' haline geldi" dedi.

Ayrıca etkinlikte, 'Cumhuriyetimizin 100. Yılında Savunma **Sanayimizin** Dünyadaki Yeri' başlıklı bir de panel düzenlendi. Milli Savunma Bakan Yardımcısı Dr. Celal Sami Tüfekçi moderatörlüğündeki panelde, ROKETSAN Genel Müdürü Murat İkinci, BMC İcra Kurulu Başkanı Prof. Dr. Murat Yalçıntaş, STM Genel Müdürü Özgür Güleriyüz ve Savunma **Sanayii** Başkan Yardımcısı Prof. Dr. İhsan Kaya konuşmacı olarak yer aldı.

**12 MİLYAR \$
ÜRETİM
HACMI VAR**

SAVUNMADA TAM BAĞIMSIZLIK HEDEFİ

Cumhurbaşkanlığı Savunma **Sanayii** Başkanı Prof. Dr. Haluk Görgün, Türkiye'nin bu alanda aktör haline geldiğini belirterek, "Bizim en büyük hedefimiz, savunma **sanayiinde** tam bağımsız Türkiye olabilmek" dedi.

İSTANBUL **Sanayi Odası** (İSO) ve Türkiye'nin en büyük **sana-yi** kümelenmesi SAHA İstanbul işbirliğinde gerçekleştirilen 'Savunma **Sanayii** Buluşmaları'nın 5'inci dün gerçekleştirildi. **İSO** Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçıvan ve SAHA İstanbul Yönetim Kurulu Başkanı Haluk Bayraktar'ın ev sahipliğinde düzenlenen organizasyona İstanbul Valisi Davut Gül ve Cumhurbaşkanlığı Savunma **Sanayii** Başkanı Prof. Dr. Haluk Görgün katıldı.

SERDAR SAĞLAM

Haluk Bayraktar

Davut Gül

Haluk Görgün

Erdal Bahçıvan

AKTÖR HALİNE GELDİK

Açılışta konuşan Haluk Görgün, Türkiye'nin savunma **sanayiinde** pazar olmaktan çıkıp aktör haline geldiğini belirterek, "Bugün savunma ürün ve hizmetlerimiz, hem güvenlik güçlerimize hem de farklı coğrafyalardaki dost ve müttefik ülkelerin silahlı kuvvetlerine başarıyla teslim edilmektedir. Her platformda ifade ettiğimiz gibi bizim en büyük hedefimiz, savunma **sanayiinde** tam bağımsız Türkiye olabilmektir. Geniş ekosistemimiz ile birlikte bu hedefe ulaşmak için çalışmalarımızı durmaksızın sürdürüyoruz" diye konuştu.

İHRACATTA SIÇRAMA YAŞIYORUZ

Türkiye'nin son 20 yılda en büyük hamlelerden birini savunma **sanayiinde** yaptığını belirten Haluk Bayraktar da "Son 20 yılda Türk savunma **sanayiinde** üretim hacmi 1 milyar dolardan 12 milyar dolara çıktı. Aynı süreçte savunma **sana-yi** bütçesi 5.5 milyar dolardan 90 milyar dolara ulaştı. Savunma **sanayii** ihracatı 248 milyon dolardan 4.4 milyar dolara yükseldi. İhracatımızın 2023'te 6 milyar doları geçmesini bekliyoruz" dedi.

19 SAVUNMA FİRMASI İSO 500 LİSTESİNDE

İSO BAŞKANI Erdal Bahçıvan Türkiye'nin savunma **sanayiinde** ciddi bir dönüşüm yaşadığını dikkat çeken "Ülkemizin savunma **sanayii** alanında son yıllarda sergilemekte olduğu başarı grafiği hepimizi gururlandırıyor. Bundan 15 yıl önce yüzde 80 oranında dışa bağımlı olan savunma **sanayii** sektörümüz bugün; KOBİ ve yüklenici firmalarımızın, araştırma

kuruluşlarımızın, üniversitelerimizin ortak akıl ve vizyonu ile adeta bir 'ortak üretim seferberliği' hissiyatı ile çalışıyor. **İSO 500** listemizde, 2000 yılında savunma **sanayii** sektöründen 6 firma yer alırken 2022 yılı çalışmamızda savunma **sanayii** ekosisteminde faaliyet gösteren 19 firmamızın yer alması da sektörün başarılı gelişimini ortaya koymaktadır" diye konuştu.

1260 BİRE BİR GÖRÜŞME YAPILDI

TÜRKİYE'DE savunma **sanayiinde** yerlilik oranının yükseltilmesi, teknoloji odaklı üretimin ve yüksek teknoloji ihracatının payının artırılması amacıyla düzenlenen '5'inci Savunma **Sanayii** Buluşması'na, sektörde faaliyet gösteren 600 firmadan 1100 kişi katıldı. Savunma **sanayiinin** en önemli 17 ana yüklenicisi ile planlanmış 1260 bire bir görüşme (B2B) yapıldı. **İSO** ve SAHA İstanbul işbirliğinde gerçekleştirilen Savunma **Sanayii** Buluşmaları bu çerçevede Türkiye'de yapılan en büyük etkinlik oldu.

Türk savunma **sanayinin** son 20 yılda üretim hacminin 1 milyar dolardan 12 milyar dolara çıktığını belirten SAHA İstanbul Başkanı Haluk Bayraktar, "20 yıl önce proje sayısı sadece 60'larda iken 850'ye yükseldi. Savunma **sanayimiz** Türkiye Yüzyılı'nın yükselen yıldızı haline geldi" dedi. Cumhurbaşkanlığı Savunma **Sanayii** Başkanı Haluk Görgün ise, ülkemizin savunma **sanayisi** alanında artık bir pazar değil güçlü bir aktör konumuna geldiğini söyledi.

5 yıllık stratejik plan hazır

Cumhurbaşkanlığı Savunma **Sanayii** (SSB) Başkan Yardımcısı Prof. Dr. İhsan Kaya, gelecek 5 yılı kapsayacak bir stratejik plan hazırladıklarını söyledi. Sürdürülebilirlik hedeflerini anlatan Kaya, şunları ifade etti: "Faaliyetlerin dijital ortamda gerçekleştirilmesi, ihracat, finansal kaynaklar ve **sanayileşme** noktasında stratejik planımızı ortaya koyup o çerçevede önümüzdeki yılları planlamayı düşünüyoruz."

SAHA İstanbul Yönetim Kurulu Başkanı Haluk Bayraktar, "Bağımsızlığımızı koruyabilmek ve geleceğimizi güvence altına alabilmek adına, yüksek teknoloji geliştirmeyi sürdürmeliyiz. Bu, sadece bir tercih değil, etrafı adeta ateş çemberi şeklindeki coğrafyamızda var olabilmek ve bağımsızlığımızı koruyabilmek için ihtiyaçtan ziyade bir zorunluluktur" dedi. Bayraktar, **İstanbul Sanayi Odası** (İSO) ve Türkiye'nin en büyük **sanayi** kümelenmesi SAHA İstanbul iş birliğinde gerçekleştirilen "Savunma **Sanayii**

Buluşmaları'nın 5'incisinde konuştu. Savunma **sanayinin** önemli paydaşları, sektörün geleceğini İstanbul'da görüştü.

İHRACAT 6 MİLYAR DOLARI ASACAK

Bayraktar, son 20 yılda Türk savunma **sanayinde** üretim hacminin 1 milyar dolardan 12 milyar dolara çıktığını anımsattı. Aynı süreçte savunma **sanayisi** bütçesinin 5,5 milyar dolardan, devam eden sözleşmelerle birlikte 90 milyar dolara ulaştığını hatırlatan Bayraktar, "Savunma **sanayisi** ihracatımız 248 milyon dolardı, geçtiğimiz yıl 4,4 milyar dolarla kapattık. İhracatımızın 2023'te 6 milyar doları

geçmesini bekliyoruz. Sektörümüzde istihdam sayısı 9 binlerde idi, bugün 81 binlere ulaştı. 20 yıl önce proje sayısı sadece 60'larda iken bugün 850'ye yükseldi. Savunma **sanayimiz** 'Türkiye Yüzyılı'nın Yükselen Yıldızı' haline geldi" ifadesini kullandı.

ÜLKEMİZ PAZAR DEĞİL GÜÇLÜ AKTÖR

Cumhurbaşkanlığı Savunma **Sanayii** (SSB) Başkanı Haluk Görgün, Türkiye'nin, savunma **sanayisi** alanında artık

bir pazar değil güçlü bir aktör konumuna geldiğini belirterek, "Ülkemizin, dünyada savunma **sanayisi** alanında en gelişmiş 10 ülke arasına girme hedefine her gün adım adım yaklaşıyoruz" dedi. **İstanbul Sanayi Odası** (İSO) Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçıvan**, "Bundan 15 yıl önce yüzde 80 dışa bağımlı olan savunma **sanayii**; bugün KOBİ ve yüklenici firmalarımızın, araştırma kuruluşlarımızın, üniversitelerimizin

ortak akıl ve vizyonuyla adeta bir 'ortak üretim seferberliği' hissiyatıyla çalışıyor" değerlendirmesini yaptı.

SAVUNMA SANAYİİ ŞİRKETLERİ YÜKSELİŞTE

Sektörde 2023'ün 9 ayında 3,8 milyar dolarlık ihracat gerçekleştiğini kaydeden Bahçıvan şunları söyledi: "İSO 500 listemizde, 2000 yılında savunma **sanayi** sektöründen 6 firma yer alırken, 2022 yılı çalışmamızda savunma **sanayisi** ekosisteminde faaliyet gösteren 19 firmamız yer alıyor. 2023 yılında 4 savunma **sanayi** şirketimizin dünyanın ilk 100 firması arasında yer alması için büyük gurur kaynağı."

Hedef savunma sanayiinde tam bağımsızlık

İstanbul Sanayi Odası (İSO) ve Türkiye'nin en büyük sanayi kümelmesi SAHA İstanbul iş birliğinde gerçekleştirilen 'Savunma Sanayi Buluşmaları'nın 5'incisi gerçekleştirildi. İSO Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçıvan ve SAHA İstanbul Yönetim Kurulu Başkanı Haluk Bayraktar'ın ev sahipliğinde düzenlenen organizasyona T.C. İstanbul Valisi Davut Gül ve T.C. Cumhurbaşkanlığı Savunma Sanayi Başkanı Prof. Dr. Haluk Görgün katıldı. Türkiye ekonomisine katkı sunan en önemli sektörlerden biri haline gelen savunma sanayinin önde gelen temsilcilerinin yer aldığı etkinlikte, 'Cumhuriyetimizin 100. Yılında Savunma Sanayimizin Dünyadaki Yeri' başlıklı bir de panel düzenlendi.

HEDEF SAVUNMA SANAYİİNDE TAM BAĞIMSIZLIK

Cumhurbaşkanlığı Savunma Sanayi Başkanı Prof. Dr. Haluk Görgün, "Sanayi olmadan ekonomik güçten bahsetmemizin mümkün olmadığı gibi, savunma sanayi olmadan da ekonomik ve siyasi bağımsızlıktan bahsetmek mümkün değil. Savunma sanayi, bü-

Çağlar
ÇAĞATAY

tünsel olarak sanayileşmenin ve kalkınmanın önemli bir parçasıdır." dedi. Görgün şöyle devam etti: "Bugün hamdolsun savunma ürün ve hizmetlerimiz, hem güvenlik güçlerimize hem de farklı coğrafyalardaki dost ve müttefik ülkelerin silahlı kuvvetlerine başarıyla teslim edilmektedir. Her platformda ifade ettiğimiz gibi bizim en büyük hedefimiz, savunma sanayiinde tam bağımsız Türkiye olabilmektir. Geniş ekosistemimiz ile birlikte bu hedefe ulaşmak için çalışmalarımızı durmaksızın sürdürüyoruz."

Savunma Sanayi Buluşmaları'nın açılışında konuşan İSO Başkanı Erdal Bahçıvan, bu yıl beşincisi düzenlenen Savunma Sanayi Buluşmaları ile Silahlı Kuvvetlerimiz ve ülkemizin güvenli yarınları için çok kıymetli sonuçlar elde edildiğini söyleyerek "Biliyoruz ki savunma sanayimiz geliştikçe yarınlarımıza güvenle bakacağız. Kendi motorunu, milli tankını, savaş gemisini, taarruz helikopterini, insansız hava araçlarını, füzesini ve piyade tüfegini üretmeyi başaran Türkiye hepimizin gururudur" dedi.

TÜRK TERSANELERİ AKÜLÜ GEMİ ÜRETİYOR

Türk tersaneleri, sıfır emisyonla çalışabilen akülü gemileri üreterek sektöre öncülük ediyor. Vallianz Holdings, limanlardaki gemileri idare etmek için elektrik tahrikli gemiler inşa ediyor

İstanbul Sanayi Odası'nın Yeşil Dönüşüm Ödülleri ile başlattığı karbonsuzlaşma hareketinde 2022 yılında dünyanın ilk elektrikli römorkörü GLSAS POWER üretilmiş, arkasından Sanmar Tersaneleri SAAM Towage için iki elektrikli liman römorkörü inşasına başlamıştı. Türk tersanelerinde başlayan çevre dostu sıfır emisyonlu üretim hareketi denizcilik dünyasının da dikkatini çekti. Vallianz Holdings, büyüyen karbondan arındırma programının bir parçası olarak limanlardaki gemileri idare etmek için elektrik tahrikli gemiler inşa ediyor. Bu projelerden ilki, SeaTech Solutions tarafından tasarlanan, Endonezya tersanesinde gemilere hizmet etmek üzere üretilen elektrikli çalışan bir liman römorkörü.

Vallianz Mühendislik Başkanı Wu Sheng Wei'ye göre, proje inşaat aşamasına doğru ilerliyor ve tamamlanması iki yıl sürecek. Gemide sabit ve taşınabilir sistem olmak üzere 2.200 kWh pil gerekecek, ayrıca, doğru akım şebekesi ve şarj sistemi kurulacak. Wei, "Küçük römorkörlerde DC ızgaraları daha kolay ve AC'den DC'ye geçiş zorlu olabilir" dedi. Bu römorkör, tersane ve liman işlemleri sırasında tamamen elektrikle çalışarak sıfır emisyonlu olacak. Ancak uzun mesafe transitle ve acil durumlar için yedek olarak 100 kW jeneratör seti bulunacak.

ÇEVRE DOSTU 300 GEMİ DAHA PLANLANIYOR

Dünya genelinde, pillerle çalışan işletmede veya siparişte olan yaklaşık 300 gemi bulunuyor ve bunların yarısı açık deniz ve liman operasyonlarında görevli. Wei "Bu teknoloji gemi sahiplerinin ilgisini çekiyor, 2025 ve 2026'ya kadar daha fazla gemi devreye girecektir, bu hareket büyüyor" diye konuştu. Öte yandan enerji depolama sistemi kurulumu, römorkörün inşaat maliyetlerini artırıyor. Wu Sheng Wei, "Piller pahalı. Fiyatlar düşmüş olsa

da hala pahalı olarak kabul ediliyor" dedi. Ayrıca, pil güvenliği, kullanım ömrü ve eski enerji depolama sistemlerinin geri dönüşümü konularında endişeler olduğunu belirtti. Wei, bu endişelerin gemiler limandayken takas edilebilir pil konteynerleri kullanılarak aşılabileceğini söyledi.

EMİSYON YÜZDE 20-30 ORANINDA AZALABİLİR

Bu endişelerin aşılması durumunda, işletme ve çevresel faydaların ortaya çıkmasını bekleyen Wu Sheng Wei, "Hibrit tahrikli piller, yakıt tüketimi ve emisyon azaltma açısından yüzde 20-30 tasarruf sağlar. Bu, şirketlerin çalışma performansını arttıracak ve bakım masraflarını azaltacaktır" şeklinde konuştu. Liman ve römorkaj operasyonlarında pillerin kulla-

Wu Sheng Wei

nılmasıyla sağlanan diğer avantajlar arasında sualtı gürültüsünün, gemideki titreşimlerin ve makine dairesi bakımının azalması da bulunuyor.

ISO VE SAHA İSTANBUL İŞ BİRLİĞİYLE 5. SAVUNMA SANAYİ BULUŞMALARI GERÇEKLEŞTİRİLDİ

"Savunma sanayi geliştikçe yarınlar güvencele bakacağız"

Türkiye'nin savunma sanayi alanında ciddi bir dönüşüm içinde olduğunu ifade eden ISO Başkanı Erdal Bahçivan, "Biliyoruz ki savunma sanayimiz geliştikçe yarınlarımıza güvence bakacağız. Kendi motorunu, milli tankını, savaş gemisini, taarruz helikopterini, insansız hava araçlarını, füzelerini ve piyade tüfeğini üretmeyi başaran Türkiye hepimizin gururudur" dedi.

İstanbul Sanayi Odası (İSO) ve Türkiye'nin en büyük sanayi kümelenmesi SAHA İstanbul İş Birliğinde gerçekleştirilen 'Savunma Sanayi Buluşmaları'nın 5'inci si dün gerçekleştirildi. Türkiye'de savunma sanayinde yerli üretim oranının yükseltilmesi, teknoloji odaklı üretimin ve yüksek teknoloji ihracatının artırılması amacıyla düzenlenen '5'inci Savunma Sanayi Buluşmaları'na, sektörde faaliyet gösteren 600 firmadan 1100 kişi katıldı. Savunma sanayinin en önemli 17 ana yüklenicisi ile planlanmış 1260 bire bir görüşme (B2B) yapıldı.

Hedef savunma sanayinde tam bağımsızlık

Cumhurbaşkanlığı Savunma Sanayi Başkanı Prof. Dr. Haluk Görgün, "Sanayi olmadan ekonomik gücün bahsetmemizin mümkün olmadığı gibi, savunma sanayi olmadan da ekonomik ve siyasi bağımsızlıktan bahsetmek mümkün değil. Savunma sanayi, bütünsel olarak sanayileşmenin ve kalkınmanın önemli bir parçasıdır" dedi. Görgün şöyle devam etti: "Bugün hamdolsun savunma ürün ve hizmetlerimiz, hem güvenlik güçlerimiz hem de farklı coğrafyalardaki dost ve müttefik ülkelerin silahlı kuvvetlerine başarıyla teslim edilmektedir. Her platformda ifade ettiğimiz gibi bizim en büyük hedefimiz, savunma sanayinde tam bağımsız Türkiye olabilmektir. Geniş ekosistemimiz ile birlikte bu hedefe ulaşmak için çalışmalarımızı durmaksızın sürdürüyoruz. Türkiye Yüzyılı vizyonu çerçevesinde, ülkemizin dünyada savunma sanayi alanında en gelişmiş 10 ülke arasına girme hedefine her geçen gün yaklaşıyoruz. Küresel güç dengesinde önemli unsurlardan biri olan Türkiye, her zaman barış ve iş birliğinden yanadır. Başkanlık olarak, Türk savunma sanayinin son 20 senede kazandığı yetenek ve bilgi birikimini dost ve müttefik ülkelere iş birliği ile geliştirerek iletmeyi amaçlıyoruz."

ISO 500 listesinde 19 firma yer aldı

Savunma Sanayi Buluşmaları'nın açılışında konuşan ISO Başkanı Erdal Bahçivan, beyni beşinci düzen-

ISO Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan ve SAHA İstanbul Yönetim Kurulu Başkanı Haluk Bayraktar'ın ev sahipliğinde düzenlenen organizasyona T.C. İstanbul Valisi Davut Gül ve T.C. Cumhurbaşkanlığı Savunma Sanayi Başkanı Prof. Dr. Haluk Görgün katıldı.

Bayraktar: Savunma sanayimiz Türkiye Yüzyılı'nın yükselen yıldızı haline geldi

Türkiye'nin savunma sanayindeki başarısıyla ilgili değerlendirmelerde bulunan Saha İstanbul Haluk Bayraktar, Türkiye'nin büyük atımlar yaptığı son 20 yılda en büyük hamlelerden birini savunma sanayi yaptığını söyledi. Bayraktar, sözlerini şöyle sürdürdü: "Son 20 yılda Türk savunma sanayinde üretim hacmi 1 milyar dolardan 12 milyar dolara çıktı. Aynı süreçte savunma sanayi bütçesi 5,5 milyar dolardan 90 milyar

doları ulaştı. Savunma sanayi ihracatı 248 milyon dolardan 4,4 milyar dolara yükseldi. İhracatımızın 2023'te 6 milyar doları geçmesini bekliyoruz. Sektörümüzde istihdam sayısı 9.000'den 81.000'e çıktı. 20 yıl önce proje sayısı sadece 62 iken bugün 850'ye yükseldi. Savunma sanayimiz Türkiye Yüzyılı'nın Yükselen Yıldızı haline geldi. Kurulduğumuz günden bu yana 'Artık Hikâyeler Yarım Kalmaması' diyerek çalışıyoruz."

lenen Savunma Sanayi Buluşmaları ile Silahlı Kuvvetlerimiz ve ülkemizin güvenli yarınları için çok kıymetli sonuçlar elde edildiğini söyleyerek "Biliyoruz ki savunma sanayimiz geliştikçe yarınlarımıza güvence bakacağız. Kendi motorunu, milli tankını, savaş gemisini, taarruz helikopterini, insansız hava araçlarını, füzelerini ve piyade tüfeğini üretmeyi başaran Türkiye hepimizin gururudur" dedi.

Bu yıl Ar-Ge, teknoloji ve inovasyon alanlarında ülkemizin lokomotif sektörlerinden biri olan savunma sanayisiyle ilgili geleneksel bir etkinliğe dönüşen 'Savunma Sanayi Buluşmaları'nın beşincisinin gerçekleştirildiğini ifade eden Erdal Bahçivan, "Bu yılki etkinliğimizi Cumhuriyetimizin 100'üncü yılını kutlamak yapıyor olmamız ayrıca çok anlamlı ve kıymetli buluyorum. Türkiye savunma sanayinde ciddi bir dönüşüm yaşıyor. Ülkemizin savunma sanayi alanında son yıllar-

da sergilemekte olduğu başarı grafiği hepimizi gururlandırıyor" dedi. Ar-Ge ve teknoloji alanında küresel alanda gelişmelerin yön verdiği ve katkı sağladığı sektörlerde savunma sanayinin başı çektiğini dile getiren Erdal Bahçivan, "Bugün Türk savunma sanayi yüklenicileri, üniversiteleri, araştırma kurumları, geliştirdiği yerli ve milli teknolojik ürünleri ve ihracatıyla ülkemizin en önemli sektörlerinden biri konumunda. Bu başarıları savunma sanayi ile sınırlı kalmamalıdır. Bundan 15 yıl önce yüzde 80 oranında dışa bağımlı olan savunma sanayi sektörümüz bugün; KOBİ ve yüklenici firmalarımızın, araştırma kuruluşlarımızın, üniversitelerimizin ortak akıl ve vizyonu ile adeta bir 'Ortak üretim seferberliği' hissiyatı ile çalışıyor. 2022 yılı itibarıyla savunma sanayi ve havacılık sektörü cironun 12 milyar doları aşmış olması, sektördeki istihdamın her geçen yıl artarak 81 bini aşması mutluluk ve

rici. Diğer yandan savunma sanayi sektöründeki ihracatımızın her yıl önemli oranda artmasını da gururla takip ediyoruz. Sektörde 2023'ün ilk 9 ayında 3,8 milyar dolar ihracat gerçekleşti. ISO 500 listesinde, 2000 yılında savunma sanayi sektöründen 6 firma yer alırken 2022 yılı çalışmamızda savunma sanayi ekosisteminde faaliyet gösteren 19 firmamızın yer alması da sektörün başarılı gelişimini ortaya koymaktadır. 2023 yılında dört savunma sanayi şirketimizin, dünyanın ilk 100 firması arasında yer alması bizi için büyük bir gurur kaynağı oldu." diye konuştu.

İstanbul sanayicileri olarak hazırız

Son dönemde savunma sanayinin önemli uluslararası antlaşmaların haberlerini almaktan memnuniyet duyduklarının altını çizen Bahçivan, sözlerini şöyle sürdürdü: "Geçen hafta Birleşik Arap Emirlikleri'nin en büyük savunma ve havacılık şirketleri grubu ED-GE ile SAHA İstanbul arasında imzalanan sözleşmenin, teknoloji geliştirme noktasında büyük bir kaldıraç ve sadece savunma sanayisindeki ana yükleniciler değil, tüm sanayicilerimiz için çok önemli bir fırsat olacağına inanıyoruz. Hiç unutulmamalıdır ki kritik teknolojileri yerli ve milli olarak geliştirmek, yüksek teknoloji alanlarında rekabetçi ürün ve hizmetler sunmak, özgün ve yenilikçi üretimle küresel değer zincirinde ülkemizin payını arttırmak, ülkemiz için önemli bir ivmelenme basamağı olacak. Kendi motorunu, milli tankını, savaş gemisini, taarruz helikopterini, insansız hava araçlarını, füzelerini ve piyade tüfeğini üretmeyi başaran Türkiye hepimizin gururudur. Bu bağlamda yerli üretimi ve yerli mali alımını teşvik, odamızın öncelikli konuları arasında. İstanbullu sanayiciler olarak, savunma sanayinin millileştirilmesine yönelik üzerimize düşen görevi yerine getirmeye, bunun için gerekli iş birliklerini geliştirmeye, daha etkin ve sonuç odaklı hale getirmeye hazırız. Karşılıklı çabalarımızla savunma sanayimiz için değer yaratmak, sadece biz sanayiciler için değil, ülkemiz ve gözbebeğimiz Silahlı Kuvvetlerimiz için de büyük bir kazanım olacak. ISO olarak yürekten inanıyoruz."

Bağımsızlık için yüksek teknoloji zorunluluktur

SAHA İstanbul Yönetim Kurulu Başkanı Haluk Bayraktar, İstanbul Sanayi Odası (İSO) ve Türkiye'nin en büyük sanayi kümelenmesi SAHA İstanbul iş birliğinde gerçekleştirilen "Savunma Sanayi Buluşmaları"nın 5'incisinde konuştu.

Türkiye'nin, son 20 yılda savunma sanayisinde dışa bağımlılığını azaltarak, kendi insan ve akıl gücünü kullanıp geliştirdiği oyun değiştiren teknolojilerle, ihracatta rekor seviyelere ulaştığını belirten Bayraktar, şunları kaydetti: Binden fazla firmasıyla Milli Teknoloji Hamlesi'nin en büyük

destekçisi konumundaki SAHA İstanbul, bu hedefin gerçekleşmesinde önemli bir rol oynadı. Bağımsızlığımızı koruyabilmek ve geleceğimizi güvence altına alabilmek adına, yüksek teknoloji geliştirmeyi sürdürmeliyiz. Bu, sadece bir tercih değil, etrafı âdeta ateş çemberi

şeklindeki coğrafyamızda var olabilmek ve bağımsızlığımızı koruyabilmek için ihtiyaçtan ziyade bir zorunluluktur. Yeni gelişen teknolojilere yatırım yapan, girişim ekosisteminde yer alan, nitelikli ve hızlı büyüme trendine sahip firmalarımız var. [AA]

Savunma sanayinde artık güçlü bir aktörüz

İSTANBUL – DÜNYA

İstanbul Sanayi Odası (İSO) ile Türkiye'nin en büyük sanayi kümelenmesi SAHA İstanbul işbirliğinde gerçekleştirilen "Savunma Sanayii Buluşmaları"nın 5'incisi İSO Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan ve SAHA İstanbul Yönetim Kurulu Başkanı Haluk Bayraktar'ın ev sahipliğinde gerçekleştirildi. Cumhurbaşkanlığı Savunma Sanayii (SSB) Başkanı Haluk Görgün, savunma sanayisi olmadan ekonomik ve siyasi bağımsızlıktan bahsetmenin mümkün olmadığına işaret etti. Görgün, "Savunma sanayisi, bütünsel olarak sanayileşmenin ve kalkınmanın önemli bir parçası. Günümüzde savunma sanayimiz özgün ürünleri, ihracatı, ana yüklenicileri, alt yüklenicileri, KOBİ'leri, araştırma kuruluşları ve üniversiteleriyle ülkemizin en önemli sektörlerinden birisidir" dedi.

"10 ülke hedefine yaklaşıyoruz"

Türkiye'nin savunma ürün ve hizmetlerinin, hem Türkiye'nin güvenlik güçlerine hem de farklı coğrafyalardaki dost ve müttefik ülkelerin silahlı kuvvetlerine başarıyla hizmet verdiğini anlatan Görgün, şunları kaydetti: "Ülkemiz savunma sanayisi alanında artık bir pazar değil güçlü bir aktör konumuna gelmiştir. Her platformda ifade ettiğimiz gibi en büyük hedefimiz, savunma sanayisinde tam bağımsız Türkiye olabilmektir. Geniş ekosistemimiz ile birlik-

"Bağımsızlık için yüksek teknoloji geliştirmeliyiz"

SAHA İstanbul Yönetim Kurulu Başkanı Haluk Bayraktar, bağımsızlığı koruyabilmek ve geleceği güvence altına alabilmek adına, yüksek teknoloji geliştirmeyi sürdürmek gerektiğini söyledi. Bayraktar, "Bu, sadece bir tercih değil, etrafı adeta ateş çemberi şeklindeki coğrafyamızda var olabilmek ve bağımsızlığımızı koruyabilmek için ihtiyaçtan ziyade bir zorunluluktur. Yeni gelişen teknolojilere yatırım yapan, girişim ekosisteminde yer alan, nitelikli ve hızlı büyüme trendine sahip firmalarımız var. Bu firmalarımızı destekleyen, kritik alt sistemler üretiminde mesafe kat etmiş güçlü firmalara da ihtiyacımız var" diye konuştu.

te bu hedefe ulaşmak için çalışmalarımıza durmaksızın devam ediyoruz. Türkiye Yüzyılı çerçevesinde, ülkemizin dünyada savunma sanayisi alanında en gelişmiş 10 ülke arasına girme hedefine her gün adım adım yaklaşıyoruz."

Görgün ayrıca, "Önümüzdeki süreçte yüksek kabiliyetli sanayi altyapımızı güçlendirecek, ekosistemi yetkinlik bazlı genişletecek, tasarım ve geliştirme faaliyetlerini destekleyerek yerli ve milli üretimde öncü olacak, yenilikçi, kritik ve stratejik teknolojilerle ilgili çalışmalar yürüteceğiz" açıklamasında bulundu.

Savunmada hedef ilk 10'a girmek

CUMHURBAŞKANLIĞI Savunma Sanayii (SSB) Başkanı Haluk Görgün, Türkiye'nin dünyada savunma sanayisi alanında en gelişmiş 10 ülke arasına girme hedefine doğru ilerlediğini söyledi.

SSB Başkanı Görgün, Türkiye'nin, savunma sanayisi alanında artık bir pazar değil güçlü bir aktör konumuna geldiğini belirtti.

İstanbul Sanayi Odası (İSO) ile SAHA İstanbul iş birliğinde gerçekleştirilen "5. Savunma Sanayii Bu-

luşmaları"nın açılışında konuşan SSB Başkanı Görgün, savunma sanayisinin ülkemizin en önemli sektörlerinden birisi olduğunu belirterek, "Savunma sanayisi olmadan ekonomik ve siyasi bağımsızlıktan bahsetmek mümkün değil" dedi.

Türkiye'nin savunma ürün ve hizmetlerinin hem Türkiye'nin güvenlik güçlerine hem de farklı coğrafyalardaki dost ve müttefik ülkelerin silahlı kuvvetlerine başarıyla hizmet verdiğini anlatan Görgün, şunları kaydetti:

GÜÇLÜ BİR AKTÖR

"Ülkemiz savunma sanayisi alanında artık bir pazar değil güçlü bir aktör konumuna gelmiştir. Türkiye Yüzyılı çerçevesinde, ülkemizin dünyada savunma sanayisi alanında en gelişmiş 10 ülke arasına girme hedefine her gün adım adım yaklaşıyoruz."

Sanayide yeşil dönüşüm Türkiye için bir fırsat

Hindistan'ın ev sahipliğinde 18'incisi "Tek Dünya, Tek Aile, Tek Gelecek" ana temasıyla düzenlenen G20 Liderler Zirvesi sonrasında yayımlanan bildiride, iklim eylemiyle ilgili dinamik hedefler yer aldı. **İSO Başkanı Erdal Bahçivan** da iklim krizinin gezegen ve buna bağlı olarak iş dünyası üzerinde etkilerinin **sanayi** sektörünün geleceğini şekillendiren ana faktörlerden biri haline geldiğini söyledi. Özellikle Türkiye'nin en önemli pazarı olan Avrupa Birliği'ndeki gelişmelerin iklim değişikliği ile mücadelede atılacak adımları daha da önemli kıldığına dikkati çeken Bahçivan, "Bununla birlikte ülkemizin 2053 yılı için net sıfır emisyon hedefinin belirlenmesini, 'iklim kanunu' başta olmak üzere devletin en üst kademelerinin inisiyatifinde yürütülen çalışmaları uluslararası rekabete dayalı **sanayi**

sektörünün karbonsuzlaşması yolunda önemli adımlar olarak görüyoruz." dedi.

Yapısal reformlar arasında

Bahçivan, yakın zamanda açıklanan 2024-2026 dönemi-ne ilişkin Orta Vadeli Program'ın (OVP) öncelikli yapısal reform alanları arasında Yeşil ve Dijital Dönüşüm'ün de yer almasının ülkenin vizyonunu ortaya koyması açısından çok değerli olduğunu vurguladı.

Programın yerli üretimi teşvik etmesini ve teknolojik dönüşüme odaklanmasını **sanayiciler** olarak önemsediklerini dile getiren Bahçivan, "İSO olarak biz de üretimdeki yeni dönemin getirdiklerinin farkındalığıyla sürdürülebilirlik konusunu odağımızda tutmaya ve bu alanda yetkin kurum ve kuruluşlar ile iş birlikleri kurarak üyelerimize destek sağlamaya devam ediyoruz." diye konuştu.

'Verilen mesajların önemli olduğunu düşünüyorum'

İSTANBUL Sanayi Odası (İSO) Başkanı Erdal Bahçivan, son günlerde başlatılan indirim kampanyasının enflasyonla mücadele açısından yerinde olduğunu belirterek, "Biz de **İSO** olarak bu çerçevede **sanayicilerimizi** imkanları ölçüsünde bu kampanyaya destek vermeye çağırıyoruz." ifadesini kullandı. Bahçivan, yaptığı yazılı açıklamada, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ve Ticaret Bakanı Ömer Bolat'ın enflasyonla mücadele kapsamında yaptığı "indirim" çağrısına ilişkin değerlendirmelerde bulundu. Ekonomide yeni dengenin sağlanması ve fiyat istikrarı için yüksek enflasyonun mutlaka kalıcı şekilde yenilmesi gerektiğini vurgulayan Bahçivan, şu ifadeleri kullandı:

"Bu, paramıza dönük güveni arttırmak ve ekonomi politikaların da öngörülebilirliğini tesis etmek açısından yaşamsal önemdedir. Bu sorununuz ile ilgili olarak son dönemlerde kararlı, özverili ve rasyonel bir mücadelenin sürdürüldüğünü görüyoruz. Bu yönde ekonomi yönetimimiz tarafından atılan tüm adımların ve verilen mesajların önemli olduğunu düşünüyorum." Bahçivan, bu bağlamda Cumhurbaşkanı Erdoğan ile Ticaret Bakanı Bolat'ın başlattığı "indirim kampanyasını", enflasyonla mücadele açısından yerinde bir çağrı olarak değerlendirdiklerini kaydederek, şu değerlendirmelerde bulundu: "Makroekonomik istikrarın sağlanması ve enflasyonun hepimizin en büyük isteği olan tek haneye inmesi için alınan önlemlerin yanında bu tür kampanyalar, mücadeledeki psikolojiyi de güçlendirecektir. Tedarik zincirlerindeki tüm halkalara, perakendecilerden tüketicilere kadar her kesimin elinden gelen azami desteği vermesi enflasyonla mücadeleye katkı yapacaktır. Biz de **İSO** olarak bu çerçevede **sanayicilerimizi** imkanları ölçüsünde bu kampanyaya destek vermeye çağırıyoruz." AA

İSO ENERJİ MASASI KURULDU

İstanbul Sanayi Odası (İSO) bünyesinde hayata geçen Enerji Masası **sanayicilerin** enerji ile ilgili elektrik satın alma (elektrik tedarigi) ve GES yatırımları başlıklarındaki soruları için danışmanlarıyla hizmet vermeye devam ediyor.

Etkin bir enerji yönetimi ve elektrik satın alma süreçleri için tarife, piyasa, mevzuat ve tüketim yapısı gibi farklı alanlarda bilgi sahibi olmak **sanayicilerin** uygun maliyetli ve sürdürülebilir elektrik tedariklerinde önemli bir yere sahip. Doğru tedarik anlaşmaları yapılmasının yanı sıra, elektrik faturalarının derinlikli analiz edilmesi ve tesisteki tüketim yapısının tanınması, elektrik piyasası içinde kendi konumunuzu anlamak, karşınıza çıkan teklif ve önerileri doğru anlamak, stratejik tercihler yapabilmek için bir gerekliliktir. Bu çerçevede elektrik satın alımında elektrik tüketimi ve sözleşmeler üzerinden sorulara cevap bulunabilir. Enerji tedarigi ile birlikte, maliyetlerin ve karbon emisyonlarının düşmesinde önemli bir yatırım olarak **sanayicilerin** elektriklerini yenilenebilir enerjiden - özellikle arazi ve çatı GES - karşılamaları için de danışmanlık hizmeti verilmektedir.

ABBVİE TÜRKİYE VE TÜRKİYE SPASTİK ÇOCUKLAR VAKFI HATAY'DA ENGELLİ ÇOCUKLARIN YANINDA

AbbVie Türkiye'nin koşulsuz katkıları ve Türkiye Spastik Çocuklar Vakfı iş birliği ile Hatay Antakya'da bulunan **İSO** Yaşam Kenti'nde "Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Birimi" hizmete açıldı. Bugüne kadar yaklaşık 1.100 seans fizyoterapi, özel eğitim ve psikolojik danışmanlık desteği verilen proje 2024 yılında da devam edecek.

Şubat ayında yaşanan yıkıcı Kahramanmaraş deprem felaketinin ardından bölgede yaşamın yeniden normale dönebilmesi için çalışmalar tüm hızıyla devam ediyor. AbbVie Türkiye'de ilk günden bu yana gerçekleştirdiği çalışmalar ve sivil toplum kuruluşları ile yaptığı çeşitli iş birlikleri ile birçok etkinlik ve yardım kampanyası ile ihtiyacı olan bölgelere desteğini sürdürüyor.

AbbVie Türkiye son olarak Türkiye Spastik Çocuklar Vakfı'nın (TSCV) deprem bölgesinde yaşayan engelli ve deprem sonrası engelli kalmış çocukların yaralarını sarmak için Hatay Antakya'da açtığı "Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Birimi"ne koşulsuz destek sağlıyor. Proje kapsamında

İstanbul Sanayi Odası'nın

Antakya'daki geçici barınma alanı olan, 1.000 konteyner ve 4.000 kişilik nüfusa sahip Antakya **İSO** Yaşam Kenti'nde 30 Mayıs'ta hizmete giren Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Birimi'nde serebral palsili çocuklara, gelişimsel sorunları olan risk altındaki bebeklere, deprem nedeniyle travmalara bağlı engele

sahip olan çocuklara yerinde özel eğitim, fizyoterapi ve psikolojik destek veriliyor. Bugüne kadar merkezde 638, kırsal alanda yaşayan engelli çocuklara da "Mobil Araç" ile evlerine gerçekleştirilen ziyaretlerle 481 seans olmak üzere toplam 1.119 seans fizyoterapi, özel eğitim ve psikolojik danışmanlık desteği verildi.

İSO Başkanı Bahçıvan'dan sanayicilere enflasyonla mücadeleye destek çağrısı:

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Başkanı Erdal Bahçıvan, son günlerde başlatılan indirim kampanyasının enflasyonla mücadele açısından yerinde olduğunu belirterek, "Biz de İSO olarak bu çerçevede **sanayicilerimizi** imkanları ölçüsünde bu kampanyaya destek vermeye çağırıyoruz." ifadesini kullandı.

BAHÇIVAN, yaptığı yazılı açıklamada, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan ve Ticaret Bakanı Ömer Bolat'ın enflasyonla mücadele kapsamında yaptığı "indirim" çağrısına ilişkin değerlendirmelerde bulundu.

Ekonomide yeni dengenin sağlanması ve fiyat istikrarı için yüksek enflasyonun mutlaka kalıcı şekilde yenilmesi gerektiğini vurgulayan Bahçıvan, şu ifadeleri kullandı:

"Bu, paramıza dönük güveni arttırmak ve ekonomi politikaların da öngörülebilirliğini

tesis etmek açısından yaşamsal önemdedir. Bu yaşamsal ekonomik sorunumuz ile ilgili olarak son dönemlerde kararlı, özverili ve rasyonel bir mücadelenin sürdürüldüğünü görüyoruz. Bu yönde ekonomi yönetimlerimiz tarafından atılan tüm adımların ve verilen mesajların önemli olduğunu düşünüyorum."

Bahçıvan, bu bağlamda Cumhurbaşkanı Erdoğan ile Ticaret Bakanı Bolat'ın başlattığı "indirim kampanyasını", enflasyonla mücadele açısından yerinde bir çağrı olarak değerlendirdiklerini kaydederek, şu değerlendirmelerde bulundu: "Makroekonomik istikrarın sağlanması ve enflasyonun hepimizin en büyük isteği olan tek haneye inmesi için alınan önlemlerin yanında bu tür kampanyalar, mücadeledeki psikolojiyi de güçlendirecektir. Dolayısıyla üreticiden tedarik zincirlerindeki tüm halkalara, perakendecilerden tüketicilere kadar her kesimin elinden gelen azami desteği vermesi enflasyonla mücadeleye katkı yapacaktır. Biz de İSO olarak bu çerçevede **sanayicilerimizi** imkanları ölçüsünde bu kampanyaya destek vermeye çağırıyoruz." /AA

www.ttmagazin.com
Eylül - Ekim Sayı 115

KAMU HABERLERİ

Sonuçları açıklandı, **ISO 500**'de sıralama değişti

ISO'nun hazırladığı Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu 2022 Araştırması'na göre, TÜPRAŞ, üretimden satışlarda 418,4 milyar lirayla en büyük sanayi kuruluşu olma unvanını korudu. İstanbul Sanayi Odası (İSO) Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan, düzenlediği basın toplantısında, ISO'nun Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu araştırmasının sonuçlarını kapsamlı ekonomik ve ticari verilerle açıkladı.

Araştırmaya göre, Türkiye Petrol Rafinerileri AŞ (TÜPRAŞ) üretimden satışlarda 418,4 milyar lirayla listede ilk sırayı alırken, 2021'de üçüncü sırada olan Star Rafineri 189,2 milyar lirayla ikinciliğe yükseldi. Geçen yıl ikinci sırada bulunan Ford Otomotiv ise 140,1 milyar liralık üretimden satışla 3'üncü oldu.

İstanbul Altın Rafinerisi (İAR) 87,8 milyar liralık üretimden satışla 4'üncü sırada yer alırken; İAR'ı, 69,5 milyar lirayla Ereğli Demir ve Çelik, 66,9 milyar lirayla İskenderun Demir ve Çelik izledi. İAR ile Ereğli Demir ve Çelik'in ikiye basamak yükselmesi dikkat çekti. Toyota Otomotiv 65,9 milyar lirayla 7'nci, Arçelik 64,1 milyar lirayla 8'inci, Oyak-Renault 62,7 milyar lirayla 9'uncu, Tofaş 59,8 milyar lirayla 10'uncu sırada yer aldı. Toyota 3 basamak birden gerilerken, Arçelik, Oyak-Renault ve Tofaş'ın sıralamadaki yeri değişmedi.

ISO 500'ün üretimden satışları 4,5 trilyon liraya yükseldi
Toplantıda araştırmaya ilişkin açıklamalarda bulunan İSO Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan, ISO 500 çalışmasının açıklanma tarihini son yıllarda mayıs ayına çekmeyi başardıklarını, bu yıl Kahramanmaraş merkezli depremler nedeniyle çalışmanın sonuçlarını gecikmeli olarak açıkladıklarını söyledi. Türkiye'nin 500 büyük sanayi kuruluşunun üretimden satışlarının geçen yıl, 2021'e göre yüzde 119 artarak 4 trilyon 485 milyar liraya yükseldiğini dile getiren Bahçivan, "Bu yüksek oranlı artışta, ihracattaki güçlü performansın yanı sıra canlı yurt içi talep, yükselen kur ve fiyatlar ile ihracat gelirlerinin TL karşılıklarındaki artışın belirleyici rol oynadığını söyleyebiliriz. 2022 yılının verileri yıl sonu tüketici enflasyonu ile arındırıldığında üretimden satışların reel olarak 2021 yılına göre yüzde 33,3 ile oldukça yüksek bir artış sergilediği görülüyor" dedi.

Bahçivan, reel değişimleri hesaplarken yıl sonu TÜFE enflasyonunu kullandıklarını kaydederek, "Fakat diğer taraftan biliyoruz ki 2022 sonunda TÜFE enflasyonu yüzde 64,27 iken ÜFE enflasyonu yüzde 97,72'ye ulaşmıştı. Bu noktada sanayicinin ekonomik gerçeklerini yansıtan asıl enflasyonun ÜFE olduğunu hatırlatarak, ÜFE'nin çok daha hızlı arttığını ve üretici ile tüketici enflasyonu arasındaki makasın oldukça geniş olduğunu vurgulamak istiyorum. Nitekim yıl sonu ÜFE enflasyonu kullanıldığında, üretimden satışlardaki reel

artış yüzde 10,8'e iniyor" açıklamasında bulundu.

500 büyük sanayi kuruluşundan 98 milyar dolarlık ihracat
Erdal Bahçivan, üretimden satışların 50'lik gruplara göre dağılımına bakıldığında; ilk 50 kuruluşun uzun yıllardır yüzde 50 bandında seyreden ağırlığının bu yıl biraz daha arttığını ve yüzde 52'ye çıktığını, ilk 100 firmanın ise payının ise yüzde 65'lere ulaştığını bildirdi.

Türkiye'nin ihracatının 2022'de yüzde 12,9 artarak 254 milyar doları aştığını anımsatan Bahçivan, "ISO 500'ün ihracatı ise yüzde 14,1'lik artışla 98 milyar dolara yaklaştı. ISO 500'ün ihracat artışı, Türkiye genelinin 1,2 puan üzerinde gerçekleşti. Böylece hem Türkiye hem de ISO 500 tarihindeki en yüksek ihracat rakamına ulaşılmış oldu. ISO 500'ün Türkiye sanayi ihracatı içindeki payına baktığımızda bu oranın yüzde 40'lar civarında olduğunu görüyoruz" şeklinde konuştu.

Bahçivan, 500 büyük sanayi kuruluşunun 2022'de faaliyet karının yüzde 96 artarak 671 milyar liraya çıktığını belirterek, buna karşılık faaliyet karlılığı oranının yüzde 14,8'den yüzde 12,8'e gerilediğini bildirdi.

Erdal Bahçivan, "Faiz, amortisman ve vergi öncesi karın yüzde 100'e yakın bir artışla 808 milyar liraya yükseldiğini görüyoruz. Aynı yılda FAVÖK karlılığı oranı, aynen faaliyet karlılığında olduğu gibi 2,1 puan düşüşle yüzde 17,5'ten yüzde 15,4'e geriledi. Yine vergi öncesi kar ve zarar toplamı yüzde 121 artarak 485 milyar liraya yükseldi. Ancak satış karlılığı oranı 0,2 puan düşüşle yüzde 9,3'e indi. Bu da bize tüm karlılık rasyolarında geçen yıla göre daha düşük bir kar yılı geçirildiğini gösteriyor" açıklamasında bulundu. Sanayi şirketlerinin son 10 yıldaki üretim faaliyeti dışı gelirlerinin toplam içerisindeki payında yaşanan düşüşe işaret eden Bahçivan, "Görüldüğü üzere söz konusu bu oran, son 5 yılda yüzde 88 düzeyinden yüzde 23'lere kadar gerilemiş durumda. Bu da bize sanayicinin son yıllarda giderek daha fazla esas faaliyetlerine odaklandığını ve karını gerçek işinden elde ettiğini gösteriyor" diye konuştu.

www.ttmagazin.com

Eylül - Ekim Sayı 115

KAMU HABERLERİ

Finansman giderlerindeki azalış dikkati çekti

İSO Yönetim Kurulu Başkanı Bahçivan, finansman giderlerinin uzun yıllardan beri **İSO 500**'ün en dikkat edilen unsurlarından olduğunu belirterek, şu bilgileri verdi:

"**İSO 500**'ün finansman giderlerinin 2022'de yüzde 32,6 artarak 277 milyar liraya yükseldiğini görüyoruz. Böylece finansman giderlerinin faaliyet karına oranı belirgin bir düşüş göstererek yüzde 61,1'den yüzde 41,3'e inmiş durumda. Yıllardan beri hep işaret ettiğimiz ve 2018'de yüzde 89'lara kadar çıkan bu oranın yüzde 40'lara gerilemiş olması dikkat çekiyor. Görüldüğü üzere 2022'de finansman giderleri işletmelere çok daha az yük olmuş. Ancak burada 2022'nin düşük faiz ortamı ve kredi kullanımını sıkı şartlara bağlayan düzenlemelerin de etkili olduğunu unutmamak gerekiyor. O günkü finansal koşullar, bugünkü faiz ve krediye erişim koşullarıyla karşılaştırıldığında aradaki makasın ne kadar yüksek olduğu biliniyor. Dolayısıyla finansman giderlerinin faaliyet karına oranındaki görece iyileşmenin, ne kadar sürdürülebilir olduğunu gelecek yıl açıklayacağımız 2023 yılı **İSO 500** verilerinde daha net bir şekilde göreceğiz."

İSO 500'ün aktif toplamı 3,9 trilyon liraya, toplam borcu 2,5 trilyon liraya yükseldi

Erdal Bahçivan, 2022'de **İSO 500**'ün aktif toplamının yüzde 83 artarak 3,9 trilyon liraya yükseldiğini belirterek, "Aktifler içerisinde ana kalemler incelendiğinde, dönen varlıklar yüzde 78 artışla 1,4 trilyon liradan 2,5 trilyon liraya; duran varlıklar ise yüzde 95 artışla 706 milyar liradan 1,4 trilyon liraya yükselmiş durumda. 2022'de özkaynaklar 624 milyar liradan 1,4 trilyon liraya yükselerek yüzde 124 artarken; toplam borçlar 1,5 trilyon liradan 2,5 trilyon liraya çıkarak yüzde 67 büyüdü" diye konuştu.

İSO 500 kuruluşlarında borçların payının yüzde 70,7'den yüzde 64,3'e gerilediğini, öz kaynakların payının yüzde 29,3'ten yüzde 35,7'ye çıktığını vurgulayan Bahçivan, mali borçların yüzde 64 artışla 1,3 trilyon liraya, diğer borçların da yüzde 70'e yakın yükselişle 1,2 trilyon liraya yükseldiğini anlattı.

Bahçivan, "Ticari borç kullanımının artmasından, firmaların kaynak ihtiyacını finans kuruluşları dışında, kendi içlerinde borçlanarak çözmeye çalıştıklarını anlıyoruz" şeklinde konuştu.

En büyük 500 kuruluşun kısa vadeli mali borçlarındaki artışın yüzde 99, uzun vadeli borçlarındaki yükselişin ise yüzde 37 olduğunu aktaran Bahçivan, kısa vadeli mali borçların toplam mali borçlar içindeki payının ilk kez yüzde 50 bandını aşarak yüzde 52,1'e ulaştığını söyledi.

Devreden KDV'nin çözümü için çağrı

İSO Yönetim Kurulu Başkanı Bahçivan, her fırsatta dile getirdikleri devreden KDV sorununun 2022'de çok daha belirgin bir hale geldiğini kaydederek, **İSO 500**'ün devreden KDV yükünün yüzde 107 artarak 49 milyar liraya yaklaştığını bildirdi.

Bu sorunun çözümü için çağrıda bulunan Bahçivan, "**Sanayiciyi** en çok rahatlatacak çözüm, devreden KDV alacaklarının banka teminatı haline getirilmesidir. Özellikle Eximbank kredilerine dönük bir teminat aracına dönüştürülmesi, bu sorunun en rasyonel çözümü olacaktır." diye konuştu.

Bahçivan, 2022 yılında yaratılan katma değer içerisinde en yüksek payı yüzde 37,7 ile orta-düşük teknoloji yoğunluklu sektörlerin aldığını belirterek, "Bu grubun payı 5,3 puan artmış. Buna karşılık düşük teknoloji yoğunluklu **sanayilerin** payı 4,4 puan düşüşle yüzde 28,9'a, orta-yüksek teknoloji **sanayilerin** grubunun payı 1,1 puan düşüşle yüzde 27,2'ye gerilemiş durumda. Yüksek teknoloji yoğunluklu **sanayiler** grubunun payı ise 0,1 puan artışla yüzde 6,2 olsa da yapısal bir değişime işaret etmekten henüz uzak bir görünüm sergiliyor." açıklamasında bulundu.

Ar-Ge harcamalarındaki gerileme dikkat çekti

İSO 500'deki Ar-Ge harcaması yapan kuruluşların sayısının 265'ten 260'a gerilediğini dile getiren Bahçivan, "Bu şirketlerimizin 2022'de yaptıkları Ar-Ge harcamalarının 16 milyar TL'yi aştığını görüyoruz. Bu durum 2021'e göre yüzde 80'nin üzerinde bir artışa işaret etse de **sanayi** kuruluşlarımızın satışlarının giderek daha küçük bir bölümünü Ar-Ge harcamalarına ayırmaları düşündürücü." ifadelerini kullandı.

Halka açık kuruluşlar sayısı bugüne kadarki en yüksek düzeye çıktı

İSO 500 içinde halka açık kuruluşlar sayısı ise 73 adetle bugüne kadarki en yüksek düzeye çıktı. Türkiye'nin 500 Büyük **Sanayi** Kuruluşu 2022 Araştırması'nın sonuçlarını açıklayan **İSO** Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, en büyük 500'ün istihdamının 2022'de yüzde 4,1 artarak yaklaşık 800 bin kişiye ulaştığını, aynı yılda ödenen maaş ve ücretlerdeki yükselişin de yüzde 86 civarında gerçekleştiğini kaydetti. Sermayenin tabana yayılması ve özellikle **sanayi** kuruluşlarının kaliteli finansal kaynağa erişimi açısından şirketlerin halka açılmalarının önemli olduğunu vurgulayan Bahçivan, sözlerini şöyle sürdürdü: "Son yıllarda bu yönde şirketlerin oldukça istekli olduklarını görüyoruz. Bu eğilim, **İSO 500** verilerine de yansımış bulunuyor. **İSO 500** içinde halka açık kuruluşların sayısı, 2017-2021 döneminde 65-69 bandında seyrettikten sonra 2022'de 8 adet artarak 73'e yükseldi. Böylece **İSO 500** içinde halka açık kuruluşlar sayısı bugüne kadarki en yüksek düzeye ulaştı. **Sanayi** şirketlerimizin halka açılmaya olan ilgisinin 2023'te sürdüğünü görüyoruz ve bu süreci **sanayi** firmalarımızın sermaye piyasası araçlarını daha fazla kullanması açısından olumlu buluyoruz."

Anadolu lehine değişim sürüyor

Erdal Bahçivan, **İSO 500**'de yer alan kuruluşların bağlı olduğu odaların Anadolu lehine değişmeye devam ettiğini belirterek, "Son yıllarda sayısal olarak düşüş eğiliminde olmasına karşın en büyük pay 152 firmayla halen **İSO**'ya ait. İstanbul'u, 40 kuruluşla Kocaeli

www.ttmagazin.com
Eylül - Ekim Sayı 115

KAMU HABERLERİ

Sanayi Odası izliyor. Bu odalarımızın ardından **Ankara Sanayi Odası** 39, **Ege Bölgesi Sanayi Odası** 38 kuruluşla sıralamada yer alıyor. Sonrasında 28 kuruluşla Gaziantep **Sanayi Odası**, 17 kuruluşla Kayseri **Sanayi Odası** ve 15 kuruluşla Bursa Ticaret ve **Sanayi Odası** geliyor." dedi. Bahçivan, 2022'de üretimden satışlara göre en yüksek paya sahip sektörün yüzde 23,4 ile ana metaller ve makine imalatı **sanayinin** olduğunu, bu sektörü, yüzde 23,3 ile kimyasal ürünler, plastik ve kauçuk ürünlerinin, yüzde 14 ile kara, deniz taşıtları ve yan **sanayinin** izlediğini bildirdi. Bahçivan, "2022'ye ait **ISO 500** sonuçları, Türk **sanayisinin** zorlu bir yılı güçlü bir performansla tamamladığının bir kanıtı niteliğindedir. Zira **sanayi** devlerimizin birçok temel göstergede azımsanmayacak iyileşmelere imza attığı görülüyor." diye konuştu.

2023 için beklentiler aynı iyimserlikte değil

ISO Yönetim Kurulu Başkanı Bahçivan, küresel ve yerel ölçekteki birçok makro göstergenin ve gelişmenin 2023'ün **sanayicilere** çok daha zorlu koşullar sunduğunu gösterdiğini aktararak, "Bu sürecin etkilerini önümüzdeki yıl açıklayacağımız sonuçlarda görmemiz şaşırtıcı olmayacaktır. Çünkü küresel ekonomide sıkılaşan para politikalarının etkilerini gecikmeli olarak görmeye başladık. Nitekim gerek dünya üretiminin seyri gerekse Avro Bölgesi, ABD ve İngiltere gibi ana ihracat pazarlarımıza ilişkin beklentiler, 2023'te daha düşük büyüme temposuna işaret ediyor" ifadelerini kullandı.

Farklı araştırmalar ile **ISO Türkiye** İmalat PMI gibi çalışmaların geleceğe dair iyimserliği sınırlandığını ifade eden Bahçivan, faizlerdeki artışlara değindi. İhracatın geriye çekildiği bir dönemde **sanayi** üretimini destekleyen güçlü iç talebin de bir miktar zayıflamasının kaçınılmaz olduğunu vurgulayan Bahçivan, "Faiz artırımı sürecinin bir başka çıktısı ise etkilerini bir süredir görmeye başladığımız üzere, **sanayicimizin** finansman maliyetlerindeki belirgin artış olacak. Tekrar etmek gerekirse tüm bu unsurların 2023 **ISO 500** araştırma sonuçlarında satış performansı, finansman maliyetleri, ihracat ve kaynak yapısı gibi göstergelere olumsuz yansımaları şaşırtmayacak." değerlendirmesinde bulundu.

ISO 500 verilerini, "**sanayicilerin** Türkiye'nin geleceğine olan inancının bir göstergesi" olarak da kabul etmeleri gerektiğini belirten Bahçivan, "Bu inancın ve azmin azalmadan devam edebilmesi için **sanayicimizin**, üretim hayatımızın en büyük ihtiyacı; finansal istikrardır. Bu bağlamda, her fırsatta dile getirdiğimiz sürdürülebilir ve nitelikli büyüme için gerekli olan finansal istikrarın yeniden tesisi doğrultusunda ekonomi yönetimi tarafından atılan adımları önemli buluyoruz." diye konuştu.

Bahçivan, üzerinde özenli bir çalışma yapılarak kısa süre önce açıklanan Orta Vadeli Program'ı çok önemsediklerini, bu programın başarısının ülkenin uzun süredir ihtiyaç duyduğu dış kaynak akışını da sağlayacağına inandıklarını vurguladı.

"Karlılık ve ücretler arasındaki makas yeni yılla birlikte kapandı"

Toplantının ardından gazetecilerin sorularını yanıtlayan Bahçivan, verilere göre karlılıkların yeterince ücretlere yansımadağını görüldüğüne ilişkin bir yorum üzerine, karlılığın ücretlere de yansımadağını ancak bu tablonun aralık itibarıyla sona ermesi nedeniyle ocakta yapılan zamların kapsam dışı kaldığını, bu nedenle karlılık ile ücretler arasındaki makasın açık görüldüğünü söyledi. Bahçivan, "2023'e geçerken ücretlerde yapılan bir artış var. Bu tabloya 12 aylık değil de 15-16 aylık baktığımızda, o rakam bu tabloda olduğu gibi çalışanlarımız açısından olumsuz gözükmecektir. Çalışanlarımızın 2023 başında aldığı artışla makasın önemli ölçüde kapandığını düşünüyorum" diye konuştu.

Bahçivan'dan yabancı çalışan değerlendirilmesi

Erdal Bahçivan, mültecilerin istihdamının **sanayicilere** açısından önemine ilişkin bir soru üzerine, Türkiye'nin üretimine nitelik, akıl ve değer katacak yerli veya yabancı herkese ihtiyaç olduğunu vurguladı. "Ancak sadece ve sadece nitelik getirmeden emeğe dönük boyutuyla yabancıların ülke ekonomisine ve üretimine destek katma noktasına bakacak olursak bu bizi maalesef sonu olmayan bir yolculuğa doğru götürür" diyen Bahçivan, şu değerlendirmelerde bulundu: "Türkiye'nin sadece emekten rekabet gücü yaratma adına sosyolojik ve demografik yapısını sıkıntıya sokacak, tehdit altına alacak olan bir nüfuslanma yapısına **ISO** olarak karşı olduğumuzu, net bir şekilde karşı olduğumuzu söylemek istiyorum. Böylesine bir gidişatın bizi sonu olmayan bir dehlize götürme riski var. Sadece ve sadece emeğe dayalı bir rekabet unsuru olarak biz **sanayideki** istihdamın önünü sınırsız bir şekilde açarsak yarınki nesillerimize vereceğimiz toplumsal sorun adına bizi ciddi anlamda yük altında bırakır. Ancak tekrar söylüyorum; değer, birikim ve tecrübe kazandıracak boyutta seçilmiş bir iş gücünün yabancılarla da desteklenmesi noktasında hiç itirazımız yok. Bunun ölçüsünü kaçırma noktasında hiçbirimiz mesuliyet alamayız." "Uzun vadeli borç bulamama gerçeğiyle karşı karşıyayız"

Erdal Bahçivan, uzun vadeli borçlanmada karşılaşılan sorunlara ilişkin bir soru üzerine, "Yatırıma dönük uzun vadeli kredilerin düşük olduğunu zaten uzun vadeli yatırım borçlarının oransal artışının düşük olmasından görüyoruz. Arzu ederdik ki geçen yıl uygulanan politika; biraz daha kalkınma ve yatırım amaçlı krediler noktasında güçlü bir destek olması, uzun vadeli yatırımlar konusunda destek sağlanmasaydı. Ancak bunun yeterince gerçekleşmediğini görüyoruz. Uzun vadeli borçların önemi çok net. Geçen yıldan bu yıla geldiğimizde firmalarımızın uzun vadeli borç kaynaklarını bulamadığı gerçeğiyle karşı karşıyayız" ifadelerini kullandı.

Kaynak: AA

AKİB ÜYESİ 65 ŞİRKET İSO 500 LİSTESİNDE

Akdeniz İhracatçı Birlikleri (AKİB), İstanbul Sanayi Odası'nın (İSO) her yıl geleneksel olarak açıkladığı Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu-2022 Araştırması'nda 65 üye ile temsil edildi. Sanayi sektörünün devler liginde AKİB'e üye firmaların üretimden net satışları 869 milyar 392 milyon TL, ihracatı 13 milyar 771 milyon dolar düzeyinde gerçekleşti. AKİB, 2022 yılında bir önceki yıla göre üretimden net satışlarda yüzde 104, ihracatta yüzde 59,3 artış sağladı.

İstanbul Sanayi Odası (İSO), sanayi sektörünün devler liginde belirleyen ve 1968 yılından bu yana aralıksız gerçekleştirdiği "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu Araştırması'nın 2022 yılı sonuçlarını açıkladı. İSO Odakule'de düzenlenen toplantıda İSO Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan tarafından 55'inci açıklanan Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu Araştırması'na göre, 2022 yılında üretimden satışlarda en büyük kuruluş, 418,4 milyar TL'lik satışlarıyla Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. (Tüpraş) oldu. Bu kuruluş, uzun yıllardır sürdürdüğü liderliğini 2022 yılında da korudu. 2022 yılında üretimden satışlara göre ikinciliği 189,2 milyar TL değer ile Star Rafineri elde etti. Üçüncü sırada ise 140,1 milyarlık üretimden satışlarıyla Ford Otomotiv yer aldı. Sıralamanın ilk 10'unda yer alan şirketlerde 2021 yılına göre bir değişiklik olmadı. İSO 500'ün ihracatı 2022'de yüzde 14 artarak 97,9 milyar dolara ulaştı.

Deprem bölgesinden 66 firma listede

Geçen yıllarda mayıs ayında paylaşılan araştırmanın, bu yıl deprem felaketi nedeniyle eylemlerle sarkıtığını belirten İSO Başkanı Erdal Bahçivan, "Afet bölgesinde birçok sanayi tesisimiz haftalarca faaliyete geçemedi. Devletimiz bu bölgede mücbir sebep hali ilan ederek tesislerin vergisel yükümlülüklerini erteledi. Takdir edersiniz ki, İSO 500 Büyük listesinde depremde 11 ilimizden çok sayıda sanayi kuruluşu yer alıyor. 2021 listemizde bu rakam 72 idi. 2022 yılında ise bu sayının 66 olduğunu görüyoruz. Bu şirketlerimizin de mali verilerini paylaşabilme noktasına gelmesiyle birlikte İSO 500 araştırmamızı en kısa sürede tamamladık." dedi.

Üretimden satışlar yüzde 119 arttı

İSO 500'de üretimden satışların 2022 yılında yüzde 119 artarak 2 trilyon 48 milyar TL'den 4 trilyon 485 milyar TL'ye çıktığını kaydeden Erdal Bahçivan, sözlerini şöyle sürdürdü: "Bu yüksek oranlı artışta, ihracattaki güçlü performansın yanı sıra canlı yurt içi talep, yükselen kur ve fiyatlar ile ihracat gelirlerinin TL karşılıklarındaki artışın belirleyici rol oynadığını söyleyebiliriz. İSO 500 Büyük kuruluşlarının üretimden satışlardaki reel değişimlerine baktığımızda da şu sonuç dikkat çekiyor: 2022 yılının verileri yıl sonu tüketici enflasyonu arındırıldığında üretimden satışların reel olarak 2021 yılına göre yüzde 33,3 ile oldukça yüksek bir artış sergilediği görülüyor. Reel değişimleri hesaplarken son yıllarda hep yaptığımız gibi bu yıl da yıl sonu TÜFE enflasyonu kullandık. Fakat diğer taraftan biliyoruz ki 2022 sonunda TÜFE enflasyonu

yüzde 64,27 iken ÜFE enflasyonu yüzde 97,72'ye ulaşmıştı. Bu noktada sanayinin ekonomik gerçeklerini yansıtan asıl enflasyonun ÜFE olduğunu hatırlatarak, ÜFE'nin çok daha hızlı arttığını ve üretici ile tüketici enflasyonu arasındaki makasın oldukça geniş olduğunu vurgulamak istiyorum. Nitekim yıl sonu ÜFE enflasyonu kullanıldığında, üretimden satışlardaki reel artış yüzde 10,8'e iniyor."

AKİB üyesi şirketlerin üretimden net satışları 869 milyar 392 milyon TL

Demir-çelik, hazır giyim ve konfeksiyon, hububat, bakliyat ve yağlı tohumlar, kimyevi maddeler ve mamulleri, mobilya, kâğıt ve orman ürünleri, su ürünleri ve hayvansal mamuller, tekstil ve hammadde ile yaş meyve sebze sektörlerinden aldığı güçle Türkiye'nin en çok ihracat gerçekleştiren Birliklerinden biri olan ve 2022 yılında 19,3 milyar dolar ihracat

gerçekleştiren AKİB'in sorumluluk bölgesindeki illerden Kayseri 12, Hatay 10, Adana 9, Mersin 8, Karaman 1 şirket ile **ISO 500** listesine girmeyi başardı. Kanuni merkezi AKİB bölgesi dışında olan ancak

kuruma üye olan 25 şirket de prestijli sıralamaya adını yazdırdı. Türkiye'nin 500 Büyük **Sanayi** Kuruluşu-2022 Araştırması'na konu olan dönemde AKİB'e üye firmaların üretimden net satışları 869 milyar

392 milyon TL, ihracatı 13 milyar 771 milyon dolar düzeyinde gerçekleşti. AKİB, **sanayinin** devleri liginde 2022 yılında bir önceki yıla göre üretimden net satışlarda yüzde 104, ihracat performansında yüzde 59,3 artış sağladı.

AKİB'in Kocaeli merkezli üyesi Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. (Tüpraş) 418,4 milyar TL'lik üretimden net satışlarıyla **ISO 500** listesinde birinci sıradaki yerini korudu. AKİB klasmanında şeref kürsüsünde yer alan şirketler değerlendirildiğinde Tüpraş'ın ardından İskenderun Demir ve Çelik A.Ş. 66,9 milyar TL ile 6'ncı, Türkiye Şişe ve Cam Fabrikaları A.Ş. 42,7 milyar TL ile 14'üncü sıraya yerleşti. **ISO 500** listesinde yer alan AKİB üyeleri faaliyet alanlarına göre ele alındığında kimya, demir-çelik, gıda, elektrik, mobilya, tekstil ve otomotiv sektörleri öne çıktı.

ISO 500 LİSTESİNDEKİ ŞİRKETLER

2022	2021	KURULUŞLAR	İL	ÜRETİMDEN SATIŞLAR (NET) (TL)	2022	2021	KURULUŞLAR	İL	ÜRETİMDEN SATIŞLAR (NET) (TL)
1	1	Tüpraş-Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.	İstanbul	418.386.097.302	279	437	Arbel Bakliyat Hububat San. ve Tic. A.Ş.	Mersin	3.582.611.876
6	5	İskenderun Demir ve Çelik A.Ş.	Hatay	66.937.198.161	297	359	Temsa Skoda Sabancı Ulaşım Araçları A.Ş.	Adana	3.414.310.153
14	22	Türkiye Şişe ve Cam Fabrikaları A.Ş.	İstanbul	42.772.244.502	304	262	Çalık Denim Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	3.358.965.044
17	14	Tosçelik Profil ve Sac Endüstri A.Ş.	Hatay	40.100.173.646	314	298	Güney Çelik Hasır ve Demir Mamülleri San. Tic. A.Ş.	İstanbul	3.265.426.034
50	51	Baştuğ Metalurji Sanayi A.Ş.	Osmaniye	16.714.681.407	325	377	Lesaffre Turquie Mayacılık Üretim ve Ticaret A.Ş.	İstanbul	3.135.371.494
52	48	Kastamonu Entegre Ağaç San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	16.245.565.293	328	345	Göymen Food Gıda San. ve Tic. A.Ş.	G. Antep	3.109.805.398
58	40	Tosyalı Toyo Çelik A.Ş.	Osmaniye	14.099.064.585	333	285	Bellona Mobilya San. ve Tic. A.Ş.	Kayseri	3.075.351.959
68	73	Petlas Lastik San. ve Tic. A.Ş.	Kırşehir	12.275.829.901	338	427	Orniya Nişasta San. ve Tic. A.Ş.	Adana	3.036.935.673
71	71	Şenpiliç Gıda Sanayi A.Ş.	İstanbul	12.204.479.604	340	322	ADM Besin ve Tanım A.Ş.	Adana	3.015.364.531
78	55	Atakaş Çelik San. ve Tic. A.Ş.	Hatay	11.025.592.882	342	323	Akyem Adana Yem Yağ Biot. Tar. ve San. Tic. A.Ş.	Adana	2.959.557.090
83	172	Başhan Tarımsal Ürn. Paz. San. ve Dış Tic. A.Ş.	Mersin	10.467.921.67	347	343	Armada Gıda Tic. San. A.Ş.	Mersin	2.940.015.957
100	129	Tosyalı Demir Çelik Sanayi A.Ş.	Hatay	8.470.720.513	349	255	Net Haddcelik San. ve Tic. Ltd. Şti.	Hatay	2.897.263.028
105	107	HES Haclar Elektrik San. ve Tic. A.Ş.	Kayseri	8.091.735.274	352	331	Bifa Bisküvi ve Gıda Sanayi A.Ş.	Karaman	2.881.548.054
107	128	Köksan Pet ve Plastik Ambalaj San. ve Tic. A.Ş.	G. Antep	7.948.605.370	373	267	Boycelik Metal San. ve Tic. A.Ş.	Kayseri	2.720.318.751
108	109	Hasçelik Kablo San. ve Tic. A.Ş.	Kayseri	7.942.196.274	378	340	Femaş Metal San. ve Tic. A.Ş.	Kayseri	2.658.084.234
109	98	Tosyalı Filmaşın ve İnşaat Demir Üret. San. A.Ş.	Hatay	7.931.822.944	382	366	Bossa Ticaret ve Sanayi İşletmeleri T.A.Ş.	Adana	2.638.320.282
136	214	Aves Enerji Yağ ve Gıda Sanayi A.Ş.	Mersin	6.828.765.945	403	-	Tosçelik Spiral Boru Üretim Sanayi A.Ş.	Hatay	2.503.499.794
138	154	Mutlu Makamcılık San. ve Tic. A.Ş.	G. Antep	6.805.637.388	407	346	Tufan Endüstri Demir Çelik San. ve Tic. A.Ş.	Hatay	2.487.110.290
163	106	Kayseri Şeker Fabrikası A.Ş.	Kayseri	6.109.548.983	413	388	ERBOSAN Erciyes Boru San. ve Tic. A.Ş.	Kayseri	2.466.594.258
171	209	Kadocğlu Yağ San. ve Tic. A.Ş.	Antep	5.812.652.180	418	-	Koluman Otomotiv Endüstri A.Ş.	Mersin	2.448.770.350
180	207	Memişoğlu Tarım Ürünleri Tic. Ltd. Şti.	Mersin	5.578.312.205	419	318	Form Sünger ve Yatak San. Tic. A.Ş.	Kayseri	2.444.572.927
188	232	YATAŞ Yatak ve Yorgan San. Tic. A.Ş.	Kayseri	5.195.492.493	428	336	Burteks Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	G. Antep	2.399.242.282
192	70	Koç Metalurji A.Ş.	Hatay	5.036.616.023	433	-	Narteks Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	K. Maraş	2.371.497.804
202	200	Gökür Gıda Mad. Ener. İm. İth. İhr. Tic. ve San. A.Ş.	Ankara	4.794.942.392	434	473	Atlasdenim Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Adana	2.364.500.720
218	249	Şa-Ra Enerji İnşaat Tic. ve San. A.Ş.	Ankara	4.627.658.478	437	-	Meltem Kimya ve Tekstil San. İth. İhr. ve Tic. A.Ş.	Adana	2.349.093.770
220	255	Anadolul Efes Biraçılık ve Malt San. A.Ş.	İstanbul	4.575.450.244	446	406	Gemciler Güven Metal San. ve Tic. A.Ş.	K. Maraş	2.293.805.422
241	206	İstikbal Mobilya San. ve Tic. A.Ş.	Kayseri	4.163.302.478	453	373	Orta Anadolu Ticaret ve Sanayi İşletmesi T.A.Ş.	Kayseri	2.270.977.438
254	217	Kahramanmaraş Kâğıt San. ve Tic. A.Ş.	İstanbul	3.880.244.263	461	-	Yılbor Boru Plastik Petrol San. ve Tic. A.Ş.	Mersin	2.249.772.871
258	279	Nev Şa Metal San. İnşaat Nak. ve Tic. Ltd. Şti.	Nevşehir	3.853.654.255	469	193	Beyteks Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	Adana	2.226.988.376
261	257	İskur Tekstil Enerji Tic. ve San. A.Ş.	K. Maraş	3.756.995.864	493	-	Durum Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Mersin	2.086.954.353
263	364	Abdöğülhan Plastik ve Ambalaj San. A.Ş.	Adana	3.708.799.031	496	-	Has Çelik ve Halat San. Tic. A.Ş.	Kayseri	2.077.597.559
271	-	Bab Kıpaz Kâğıt San. ve Tic. A.Ş.	Maraş	3.655.142.990	500	-	CRT Metal San. ve Tic. A.Ş.	Hatay	2.053.970.012
274	273	Yayla Agro Gıda San. ve Tic. A.Ş.	Ankara	3.611.629.463					

‘Savunma sanayii bağımsızlığın güvencesi’

Cumhurbaşkanlığı Savunma Sanayi Başkanı Prof. Dr. Haluk Görgün, İstanbul’da düzenlenen Savunma Sanayii Buluşmaları’nda yaptığı konuşmada, sanayi olmadan ekonomik güçten bahsetmenin mümkün olmadığına işaret ederek, “Savunma sanayi olmadan da ekonomik ve siyasi bağımsızlıktan bahsetmek mümkün değildir. Savunma sanayi, bütünsel olarak sanayileşmenin ve kalkınmanın önemli bir parçasıdır” dedi

RECEP BAHAR / DETAY HABER

İstanbul Sanayi Odası (İSO) ve Türkiye’nin en büyük sanayi kümelenmesi SAHA İstanbul iş birliğinde gerçekleştirilen ‘Savunma Sanayii Buluşmaları’nın 5’incisi İstanbul’da yoğun katılımı gerçekleştirildi. Etkinliğe sektörde faaliyet gösteren 600 firmadan 1000’den fazla kişi katıldı. Cumhurbaşkanlığı Savunma Sanayi Başkanı Prof. Dr. Haluk Görgün, açılıшта yaptığı konuşmada, “Sanayi olmadan ekonomik güçten bahsetmemizin mümkün olmadığı gibi, savunma sanayi olmadan da ekonomik ve siyasi bağımsızlıktan bahsetmek mümkün değil. Savunma sanayi, bütünsel olarak sanayileşmenin ve kalkınmanın önemli bir parçasıdır” dedi. Türkiye’nin savunma sanayii’nde artık bir pazar değil, güçlü aktör haline geldiğine işaret eden Görgün, şunları söyledi: “Her platformda ifade ettiğimiz gibi bizim en büyük hedefimiz, savunma sanayii’nde tam bağımsız Türkiye olabilmektir. Ülkemizin dünyada savunma sanayii alanında en gelişmiş 10 ülke arasına girme hedefine her geçen gün yaklaşıyoruz. Küresel güç dengesi’nin önemli unsurlarından biri olan Türkiye, her zaman barış

ve iş birliğinden yanadır.”

İSO 500’deki firma sayısı 6’dan 19’a çıktı

İSO Başkanı Erdal Bahçivan da 2022 yılı itibarıyla savunma sanayi ve havacılık sektörü cirounun 12 milyar doları aştığına işaret ederek, “Sektörde 2023’ün ilk 9 ayında 3.8 milyar dolar ihracat gerçekleşti. İSO 500 listemizde, 2000 yılında savunma sanayi sektöründen 6 firma yer alırken 2022 yılı çalışmamızda savunma sanayi ekosisteminde faaliyet gösteren 19 firmamızın yer alması da sektörün başarılı gelişimini ortaya koymaktadır. 2023 yılında dört savunma sanayi şirketimizin, dünyanın ilk 100 firması ara-

sında yer alması bizler için büyük bir gurur kaynağı oldu” diye konuştu. Bahçivan, Türkiye’nin çip üretimine önem vermesi gerektiğinin altını çizdi.

Üretim hacmi katlandı

Türkiye’nin savunma sanayii’ndeki başarısıyla ilgili değerlendirmelerde bulunan BAYKAR Yönetim Kurulu Başkanı Haluk Bayraktar da son 20 yılda Türk savunma sanayii’nde üretim hacminin 1 milyar dolardan 12 milyar dolara çıktığını hatırlatarak, “Savunma sanayii ihracatı 2002’de 248 milyon dolar iken, 2022’de 4.4 milyar dolar oldu. İhracatımızın 2023’te 6 milyar doları geçmesini bekliyoruz. Sektörümüzde

istihdam sayısı 9 binden 81 bine yükseldi. 20 yıl önce proje sayısı sadece 62 iken bugün 850’ye çıktı” şeklinde konuştu. Sözü Gazze’de yaşanan kıyım getiren Bayraktar, “Bugün Gazze’de 2 milyondan fazla masum sivil, kadın ve çocuk İsrail’in adeta soykırıma çevirdiği saldırılarla karşı karşıya. Bu insanlara evinizi, topraklarınızı bombalayacağız; çöle giden başka kurtulma şansınız yok deniyor. Her gün hastaneler vuruluyor, gözlerini dünyaya yeni açmış bebekler katlediliyor” dedi. 5. Savunma Sanayii Buluşmaları etkinliğine Milli Savunma Bakan Yardımcısı Celal Sami Tüfekçi, İstanbul Valisi Davut Gül, SSB Başkan Yardımcısı Prof. Dr. İhsan Kaya ve sektörden çok sayıda temsilci de katıldı. Sami Tüfekçi, düzenlenen panelin sunumunda dünyada geçen yıl 2.2 trilyon dolarlık savunma harcaması yapıldığına işaret ederek, “ABD 900 milyar dolarla başı çekiyor. Çin 300 milyar dolar, Rusya 86 milyar dolar, Avrupa Birliği ülkeleri toplamda 350 milyar dolar, Suudi Arabistan 75 milyar dolar, Birleşik Krallık 75 milyar dolar, NATO da toplamda 1.2 trilyon dolar savunma harcaması yaptı” bilgisini verdi. **EKONOMİ SERVİSİ**

Gazeteci - Yazar

Fatih Sultan KAR

e-mail: fatihsulankar@gmail.com

Web: www.fatihsulankar.com

İstanbul Sanayi Odası tarafından yayınlanan 55 yılda 55 söyleşi isimli kitap müthiş bir deneyim paylaşıyor. Kitabı bir solukta okudum. Kitapta Rizelilerin Ağır Ağabeyi Rize Vakfı Başkanı Orhan Keçeli'ye de genişçe yer verilmiş. Bu güzel söyleşiyi virgölüne dokunmadan sizinle paylaşıyorum.

Dedenen toruna "fıncılık" mesleğinin bayrağını yüz yıldır taşımakta olan Keçeli Ailesi'nin, Türk siyasi hayatındaki renkli siması Orhan Keçeli, deneyimler sayfalarımızın konduğu oldu. Doğu Karadeniz yöremizin insanları, tükenmek bilmeyen mücadele gücü ve azimlerinin yanı sıra, doğuştan iki mesleğe eğilimlidirler. Bu mesleklerin fıncılık ve müteahhilit olduğu herkesçe bilinir. Bu ay ki Deneyimler sayfalarımıza konuk olan Orhan Keçeli ve ailesi de, bu geleneksel meslekleri kuşaklar boyu bağlı kalmış, iş hayatının kurum ve kuruluşlarında sektörlerini en iyi şekilde temsil etme çabası içinde olmuşlardır.

FİNCİLİK KATAMESLEĞİ

İnsanın yaşamı boyunca en kutsal uğraşısı "ekmek parası" üzerinedir ve insanlar önce karnlarını doyurmayı düşünürler. Keçeli Ailesi için de "fıncılık", bu çabanın karşılığını bulduğu meslektir.

Aile, dededen toruna, "fıncılık" mesleğinin bayrağını yüz yıldır taşımaktadır. Keçeli Ailesi'nin fertleri, mühendislik, işletmecilik, hukuk gibi çeşitli alanlarda yüksek öğrenim görmelerine karşılık, elleri hep ekmek hamuruna değmiş, mesleki geleneklerini sürdürmüşler, pek çok insana "ekmek kapısı" açmışlar ve **İstanbul Sanayi Odası**, **İstanbul Ticaret Odası**, Ekmek İşverenleri Sendikası gibi kuruluşlarda temsil görevinin en önde gelenleri olmuşlardır. Aynı zamanda, müteahhilit mesleğinde de ilerlemişlerdir.

RİZELİ MİLİS HAFİZ MUHARREM

Milli Mücadele'de Anadolu'ya silah ve asker sevkıyatında önemli görevler üstlenerek, Anadolu'daki Kuvvay Milliye Harekati'ne girenlerin önünde Karadenizli ve Rizeli vatanseverler geliyor. Orhan Keçeli'nin babası Hafız Muharrem Efendi de, Rizeli milis Yüzbaşı Recep Reis'in (İpsiz Recep) Doğu Karadeniz ve Rize yöresinden toparlayıp Bilecik-Osmaneli-İnegöl cephelelerinde omuz omuza karşıştığı akraabalarının arasında yer alıyordu.

BATUM'DA FİNCİLİK

Hafız Muharrem Keçeli, Milli Mücadele yılları öncesinde bir taraftan Rize Çayeli'nde manüfaturacılık yapıyor, diğer taraftan da kardeşleriyle birlikte Batum'da ekmek firması işletiyordu.

1917 Sovyet ihtilalinden sonra, Batum Kapısı kapanınca, Hafız Muharrem Efendi yedi kardeşi ve çocukları ile İstanbul'a göç ederek, Karaköy, Yüksekaldırım'da bir ekmek firması açtılar. Ama bir ayaklanma da Çayeli'ndedir.

Hafız Muharrem Efendi, beş kez evlenmiş, beş erkek ve iki kız çocuk sahibi olmuştur.

Başından bu kadar çok evlilik geç-

KUVA-I MİLLİYE HAREKETİNE GÜÇ VEREN BİR BABANIN OĞLU BİR SİYASET BİLGESİ RİZE VAKFI BAŞKANI ORHAN KEÇELİ

mesinin nedeni, Milli Mücadele ve Cumhuriyetin ilk yıllarında Çay eli yöresinde bir türlü kurulamayan batakliklardan yayılan sıtma salgınlarıydı. Hafız Muharrem Keçeli'nin ilk üç hanımı sıtmadan vefat etmişti. Son eşi ve aynı zamanda akrabası olan Zehra Hanımla evlendiginde, aralarında neredeyse 35 yaş fark vardı.

İSTANBUL'DA FİNCİ RİZE ÇAYELİ'NDE MANİFATURACI

Hafız Muharrem Keçeli ile beşinci eşi Zehra Hanımın oğlu olan Orhan Keçeli, 1939 yılında Rize'nin Çayeli ilçesinde dünyaya gelir. Hafız Muharrem Keçeli, İstanbul'daki fıncılık işi ile Çayeli'ndeki manüfatura dükkânı arasında gidip gelmektedir. Orhan Keçeli doğduktan birkaç yıl sonra, 1943 yılında babası vefat eder. Amcaları ve ağabeyleri İstanbul, Karaköy'deki firmayı işletmeye devam etmektedirler. İlkokulu Çayeli'nde tamamlayan Orhan Keçeli, 1950'de İstanbul'a gelerek ortaokula başlar. Ancak, anesi Çayeli'nde yalnız kalmıştır. Ortaokul ikinci sınıfında tekrar Çayeli'ne dönen Orhan Keçeli'nin çocukluğu, Karadeniz İstanbul arasında geçer. İstanbul'da lise son sınıfta okurken, bakaya kalması nedeniyle askere alınır. Sürücü belgesi alma hevesiyle yazını iki yıl büyütünce, farkında olmadan bütün askeri yoklamalardan eksik kalmıştır ve sonuçta apar topar deniz askeri yapılır. Çünkü o dönemde deniz askerliğinin süresi, diğer sınıflara göre oldukça uzundur. Orhan Keçeli üç yıl (1095 gün) süren askerliğini, İskenderun, Kasımpaşa ve Heybeli adasında tamamlar. Liseyi sonradan bitirir. Askerlik görevinden sonra Karaköy'deki ekmek firmasında çalışmaya devam eden Orhan Keçeli, işlerini geliştirmektedir. Kasımpaşa, Dolapdere, Şehremini ve Etiler'deki ekmek üretim tesislerini sayısı yediye ulaşmıştır. Unlu mamuller üretimiyle birlikte, İstanbul'un altıyapısında elektriklikleri gidermeye yönelik kanalizasyon, yol, su, elektrik gibi işlere de girerek müteahhitliğe başlarlar.

Kooperatif inşaatları, yap-sat inşaat işleri, iş merkezleri yapılar. Böylece, Orhan Keçeli'nin iş hayatı **sanayicilik** ve müteahhilitlik ekseninde gelişir. Bu arada, 1965 yılında Müzeyyen hanımla, görücü usulüyle evlenirler.

Keçeli çiftinin Nedim ve Ali Engin adlarını verdikleri iki çocukları olur. Keçeli Ailesi'nin üçüncü kuşak gençleri, Orhan Keçeli'nin çocuklarını fıncılık işine sokmak istememesine rağmen, baba mesleğine girerler.

İSO VE İSTANBUL BELEDİYE MECLİSİNDE

Keçeli Ailesi, omuz omuza çalışarak İstanbul'da yeni firmalar açıyor, işletmelerinde fabrikasyon üretime geçiyor. **İstanbul Ticaret Odası**'ndaki faaliyetlerinin yanı sıra, 1960'ların sonlarında, **İstanbul Sanayi Odası**'na "Orhan Cemil Keçeli" firması olarak kaydoldular.

Sonraki yıllarda **İSO** 1. Grup Meslek Komitesi seçimlerinde, arkadaşlarına oy vermeye gidip gelen Orhan Keçeli, Balat Un Fabrikası'nın sahipleri Salih Mithat Hacısalihzade'nin teşvikiyle 1978 yılında Meslek Komitesi üyeliğine seçiliyor.

Aynı zamanda, İstanbul Belediyesi Meclis ve Daimi Encümen Üyeliği devam etmekteydi. 1981 yılında ilk kez **İstanbul Sanayi Odası** Meclis Üyeliğine seçilen Orhan Keçeli, 1987 yılına kadar bu görevi sürdürdü. Yine bu yıllarda Nurullah Gezgini Başkanlığındaki **İSO** Yönetim Kurulu Üyeliği görevinde bulundu.

1987-1991 yılları arasında **İSO** Meclis Üyeliğini yeğeni Metin Yavuz Keçeli'ye bırakan Orhan Keçeli, 1992 yılında yeniden **İSO** Meclis Üyeliğine seçilerek, 1997 yılına kadar devam etti.

Orhan Keçeli, 1992-1993 yıllarında **İSO** Meclis Başkan Vekilliği yaptı. 1997 yılında **İSO**'daki görevlerinden ayrılan Orhan Keçeli temsil bayrağını, yine Özgütlümüş Gıda Mamulleri **Sanayi** Meslek Komitesinden **İSO** Meclis üyesi olan oğlu Ali Engin Keçeli ile aynı Komitenin Başkanlığını yapan

yeğeni Çetin Keçeli taşıyorlar. Orhan Keçeli'nin ağabeyi İsmail Hakkı Keçeli, uzun yıllar Ekmek İşverenleri Sendikası Başkanlığı yapmıştır ve bugün **İstanbul Ticaret Odası** Meclis Üyesidir. İsmail Hakkı Keçeli'nin oğlu Muharrem Keçeli şu anda Ekmek İşverenleri Sendikası Başkanlığı ile birlikte **İTO** Yönetim Kurulu'nda görev yapmaktadır.

DELİKANLILAR İNSAN

Orhan Keçeli, toplumda büyük ağırlığı olan **İstanbul Sanayi Odası**'nda geçirdiği dönemlerin kendisi için çok değerli olduğunu, **İSO** Yönetim Kurulu'nda görev yaptığı yıllardaki duyduğu hazza, başka hiçbir görevinde hissetmediğini kaydediyor. Karaköy'de işyeri komşuluğundan tanıştıkları ve **İSO**'da en uzun süre Başkanlık yapmış olan Nurullah Gezgini'nin bir Yönetim Kurulu'nda yer aldığı dönem yaşadığı bir olayı şu cümlelerle anlatıyor: " **İSO** Yönetim Kurulu Üyeliği görevimden büyük keyif aldım. Ama aynı zamanda bu dönem benim için çok öğretici olmuştur. Nurullah Bey ile Genel Sekreter İhsan Bey, hem iş hayatından, hem de Belediyeden tanıştığımız, dostluğumuz olan insanlardı. Ama ben **İSO** yönetiminde, aynı zamanda "delikanlı" bir insanla tanışmış oldum. Bu Nurullah Gezgini'dir. Aynı zamanda İhsan Vardal Bey'dir ve Yönetim Kurulu arkadaşlarımdır. İnsanların politik görüşleri ne olursa olsun, kendisine böyle hoşgörü ve demokrat bir anlayışla yaklaşılacak başka bir kurum görmedim. O dönemde, Doğru Yol Partisi İstanbul kurucuları arasında yer almış ve Genel İdare Kurulu Üyeliğine seçilmiştim. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı **İSO**'ya bir yazı yazarak, siyasi parti görevim nedeniyle, oda yönetiminde görev alamayacağımı bildiriyor. Mektubu önce İhsan Bey açıyor, durumu Nurullah Bey'e iletiyor. Nurullah Bey de mektubu bana verip, git bu meseleyi hallet dedir. Ben de Ankara'ya gidip Başsavcılığa görüştüm. Dikkat çekmek istediğim konu, Nurullah Bey ile İhsan Bey'in, yasakları kaldırmayan parlamentonun üstünde bir anlayışla sergiledikleri demokrat tavırdı. Verdikleri bir dersti." 2 Haziran ile 31 Ekim 1983 tarihleri arasında Zincirbozan'da tutulan Süleyman Demirel'in ziyaretine her hafta gittiğini, **İSO** yönetiminin de bu ziyaretlerden haberdar olduğunu ama hiçbir şekilde hoşgörü ve sevgilerini eksik etmediklerini ifade eden Orhan Keçeli, yönetiminde daha sonra 1987 yılında ANAP milletvekili seçilen Orhan Demirtaş'la dostça bir rekabet yaşadıklarını, hatta Başkan Nurullah Gezgini'nin zaman zaman kendilerini kızdırdığını ifade ediyor.

POLETİKAGENLERİNDE VAR

Cok genç yaşlarda ülkenin ekonomik ve politik sorunlarıyla yakından ilgilene-meye başlayan Orhan Keçeli, 1950'lerin sonunda, Cumhuriyet Halk Partisi'nin çatısı altında aktif politikaya atılır. 1957 yılında, CHP Şişli Paşa mahallesinde Ocak Başkanı olur. Daha sonra ilçe sekreterliği görevine gelir ve ilk kez 1968 yılında CHP'den İstanbul Belediyesi Meclis Üyeliğine seçilir. 5 Mayıs 1972 tarihinde yapılan CHP 5. Olağanüstü kurultayında delegedir. Orhan Keçeli'nin delege kartını bizzat imzalayan Genel Başkan rahmetli İsmet İnönü de, bu kurultayda istifa eder. Orhan Keçeli de CHP'den ayrılır.

Daha sonra Adalet Partisi Genel Başkanı Süleyman Demirel'i tanıma fırsatı bulan ve bu fikre gönül veren Orhan Keçeli, AP'den Belediyeye Meclis Üyeliği ve Grup Başkanlığı, AP II Yönetim Kurulu Üyeliği ve Sekreterliği görevlerinde bulunur. Bu görevlerini 12 Eylül 1980'e kadar sürdürür. 11 Eylül 1980 tarihinde, AP'nin İstanbul İl Teşkilatı Sekreteridir ve İl Başkanı da Hüsamettin Cindoruk'tur.

Daha sonra Doğru Yol Partisi'nin kuruluşunda yer alarak, İstanbul İl Başkanlığı, Genel İdare Kurulu Üyeliği, Ekonomik ve Mali İşler Başkan Yardımcılığı görevlerinde bulunur. Genel Başkan Prof. Dr. Tansu Çillerle farklı düşünceler içinde olması nedeniyle bu partiden ayrılarak, Demokrat Türkiye Partisi'nin kuruluşunda yer alır. DTP'nin Genel Başkan Yardımcılığı yapar. Şu anda

herhangi bir siyasi partide üyeliği bulunmayan Orhan Keçeli, "Ama siyaseti bırakmış değilim."

Siyaset benim genlerimde var. Yalnız her alanda olduğu gibi siyasette de dürüstlüğü istiyorum" diyor. Siyasetin, ülkenin ufkunu açması, 2023 yılının Türkiye'sini tartışması, değişimi ve dönüşümü tartışması gerektiğini vurguluyor. Ülkenin kalkınmasındaki bir numaralı sorun eğitim olduğunu, Türkiye'nin bugün için dört yıl olan ortalama eğitim düzeyini, sekiz, dokuz yıl çıkarabil-diginde, siyasetten ekonomiyeye pek çok problem çözülmesi olacağına dile getiriyor.

FENERBAHÇELİ KEÇELİ

1950'li yılların başında, Orhan Keçeli Çayeli'nde annesinin yanında yaşıyor ve ortaokula devam ediyordu. Fenerbahçe'nin efsanevi kalecisi Cihat Arman da o dönemde, Fenerbahçe isimli bir mecmua çıkarıyordu. Cihat Arman'a "uçan kaleci" diyorlardı. Sınıflarında bir arkadaşları bu mecmuaya aboneydi ve Orhan Keçeli, o mecmuaları okuyarak Fenerbahçeli oldu. Beden eğitimi derslerine gelen Maksut Cevahir, Fenerbahçe'de futbol oynamıştı. O da Fenerbahçe sevgisini çocuklara aşıyordu. Küçük yaşlarda koyu bir Fenerbahçe taraftarı olan Orhan Keçeli, 1969 yılında, İstanbul Belediyesi Meclis Üyesi iken, yine meclis üyesi olan ünlü Fenerbahçe başkan ve yöneticileri Faruk Ilgaz, İsmet Uluğ'un teşviki ve Orhan Ergüder'in teklifiyle Fenerbahçe Kulübüne üye olur. Orhan Ergüder'in, Polonya'da milli bir karşılaşmada tanıştığı ve "müthiş bir adam" diye tanımladığı Ali Şen'in eşi, 1971 yılında rahatsızlık nedeniyle Amerikan Hastanesi'ndedir. Ergüder, Orhan Keçeli'den hastaneye bir çiçek göndermesini rica eder. Böylece Ali Şen ile Orhan Keçeli tanışması ve dostluğu başlar. Fenerbahçe'de 1981 yılında yapılan olağanüstü kongrede, Ali Şen'in isteğiyle kongre başkanı olan Orhan Keçeli, 1994 yılında yine bir olağanüstü kongre ile başkan seçilen Ali Şen'in Yönetim Kurulunda görev alır. 1997 Mayıs'ına kadar kulübün genel sekreterlik ve basın sözcülüğüne yapar. Orhan Keçeli, halen Fenerbahçe Yüksek Divan Kurulu ve Fenerbahçe Vakfı üyesidir.

AKTİF SOSYALYAŞAM

Orhan Keçeli, **sanayici**, iş adamı, politikacı ve spor adamı kimliği ile yaptığı hizmetlerin yanı sıra, çeşitli vakıf ve demerkeler de aldığı görevlerde de, hayır işlerine büyük önem verdiğini ifade etmektedir. Bu görevleri arasında, **İstanbul Sanayi Odası** Vakfı (İSOV) Mütevelli Heyet Üyeliği, Rize Sosyal Kültür Vakfı kurucusu ve Başkanlığı, Karadeniz İşadamları Derneği Onur Kurulu İkinci Başkanlığı sıralar. Rize Sosyal Kültür Vakfı'nın, on iki yıldır karlısız 400 öğrenciyi burs verdiğini, Rize'de üç fakülte kurduğuna hatırlatıyor.

Ancak insanları belirli bir süre sonra yerini, yeni gelen kuşaklara devretmesi gerektiğini belirten Orhan Keçeli, iş hayatından politikaya her alanda gençlerle yenilik ve dinamizm geleceğini vurguluyor.

SANAYİCİ BAŞTACI EDİLMELİ

Türkiye'de siyasetçilerin, zaman zaman işadamları vurguncu, soyguncu gibi göstermesinin büyük bir hata olduğunu, gelişmiş ülkelerin, **sanayici** ve işadamlarının çabalarıyla kalkındıklarını hatırlatan Orhan Keçeli, bugün **sanayicinin** kırılan sevkinin canlandırılmasının şart olduğunu söylüyor. Keçeli düşüncelerini şu cümlelerle ifade ediyor: "Türkiye'de **sanayici**, işadamları baş edici değildir. Vergiyi veriyor, ekmek kapısı açıyor. Karşılarında horlanmak istemiyor, güven istiyor. Şu anda Türkiye'de yirmi yedi bin fabrikasının, on beş bini atıl duruyor. Buna hiç kimsenin gönlü razı olamaz.

Arzu ettiğimiz kalkınmış, büyük Türkiye olabilmek için yatırım ve üretimden başka yol yoktur. Oysa işadamları fena ezilmiştir, horlanmıştır.

Artık devlet, yatırım, üretim, hizmet ve iş barışını sağlayarak, devlet sanatçısına verdiği ödülleri gibi, yeni işyeri açmak isteyen ve ödüllendirilmelidir. Bence her yeni işyeri açılan gün bayram ilan edilmelidir."